

2020 m. vasario 7 d., penktadienis

Nr. 5 (1326) | Kaina 1,30 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Valstybinio simfoninio orkestro gimtadienis

4

Premjera „Nothing Hurts“ Artūro Areimos teatre

7

Sugiharos fondo „Diplomatai už gyvybę“ apdovanojimai

8

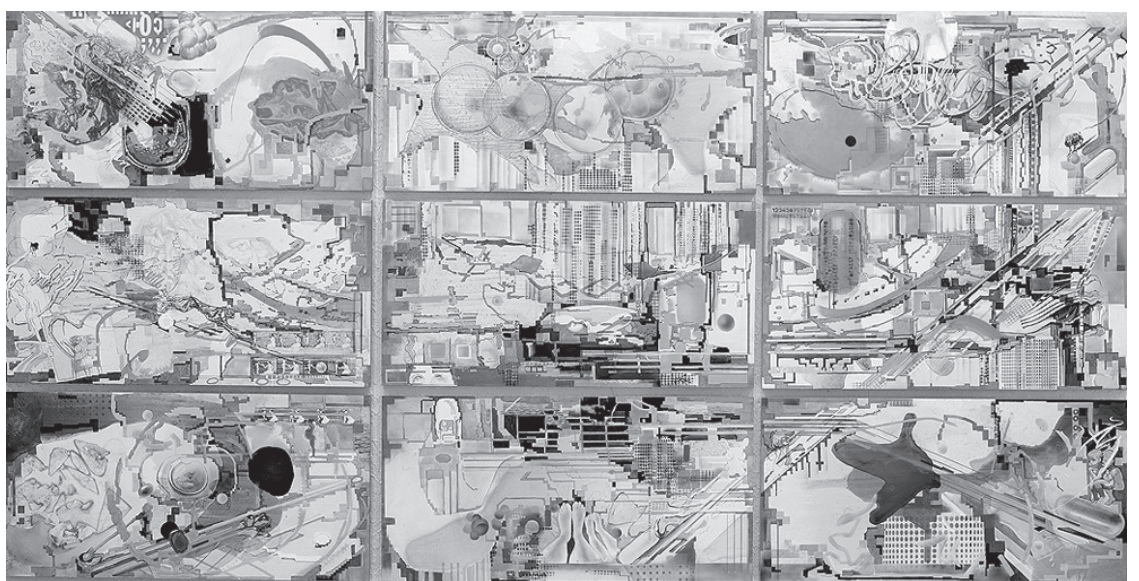
Dora Maar galerijoje „Tate Modern“

9

Leono Striogos kūrybos retrospektyva

10

Kaip Federico Fellini kūrė „Satyrikoną“

Ieva Martinaitytė-Mediodia, „Devyneri mėnesiai“. 2016 m.

AUTORĖS NUOTR.

Kas nutiko Ievai?

Ievos Martinaitytės-Mediodios kūrybos paroda
KKKC Parodų rūmuose

ROSANA LUKAUSKAITĖ

Sausio pabaigoje Klaipėdoje atidaryta Ievos Martinaitytės-Mediodios paroda „Ievos išvargimai“, kuratorė – Laima Kreivytė. Parodoje sujungiami du menininkės kūrybos pasauliai, susiformavę tarp Vilniaus ir Niujorko. Tai išsamiausias Martinaitytės-Mediodios darbų pristatymas Lietuvoje, įtraukiantis pačius ankstyviausius, „Lewben Art Foundation“ ir MO muziejaus kolekcijose esančius kūrinius bei dar niekur nerodytus naujausius darbus. Pasak parodos kuratorės, išvargimai – tai nuolatos egzistencinių siekių genamo žmogaus būties, veik baironiškas polinkis ieškoti viso ko prasmės.

Ankstyvosios menininkės tapybos, rodytos ir pernai Vilniaus rotušėje vykusioje parodoje „Fiziniai analogai / Iš Niujorko į 90-tųjų Vilnių“, sukūrimo aplinkybes plačiau aprašė Aistė Kisarauskaitė straipsnyje „Dešimtojo dešimtmečio kontekstai“ („7 meno dienos“, Nr. 27 (1306), 2019-09-06), tad šiuokart labiau norėtusi apžvelgti

būtent vėlesniojo menininkės periodo darbus, kurtus jau gyvenant Niujorke. Juose atsiranda sintetinės, aštrios spalvos, plastikos, polimeras. Kūriniai atveria erdves už įprasto daiktishkumo. Menininkės tapyba nelinejiška, tarytum taktilinė, hibridiška, intuityvi, besiplėtojanti per analogijas, klajojančius leitmotyvus. Joje matomi išplėsti būties kontūrai, mokslinis misticizmas, tikėjimas technologijomis, galinčiomis sukurti ir utopijas, ir distopijas.

Pripratę prie ekraniško vaizdo, galiausiai tampame tuo, į ką žiūrime. Žalsvos absento spalvos, neoninė kosmoso miesto kaitlentė „Žaliazonė“ (2001) – tai mišrios technikos tapybinė instaliacija, saugi žalia zona, apmąstanti šiuolaikinį išplėstą buvimą, kur ir gelės žiedlapio, ir sprogimo epicentro siluetai dengia vienas kitą. Tai tarsi šiltnamio efekto, svarbaus Žemės procesams ir klimatui, bet ir galinčio sukelti visuotinio atšilimo grėsmę, iliustracija. Energija, kurios nesugeria Žemės atmosfera ir paviršius, grįžta į kosmosą. Neįtikėtina, bet kuo toliau, tuo labiau mūsų žmogiškoji veikla palieka pėdsaką visatoje, net jei tai

tik išmetamųjų dujų kiekis. Net dabartinis mūsų „garsus mąstymas“ – paieška „Google“ – atsiaina kelis gramus anglies dioksido. Duomenys teršia. Nors yra susidaręs įspūdis, kad internetas – tai informacijos debesis, iš tikrųjų ji sudaro susietos fizinės infrastruktūros, kurios naudoja gamtos išteklius. Tikrindami viską, kas yra visuotinis žinojimas: citatas, kainas, statistiką, žemėlapius, istorines datas, garsenybių gimtadienius, nesužinome nieko tikslaus, tik dar labiau sutirštiname tankų užmaršties smogą. Kas atskiria triukšmą nuo informacijos?

„Elastinga galaktika“ (2001) gali padėti bent trumpam nurimti. Šioje galaktikoje galima rasti kažką panašaus į Stanislovo Lemo Soliaro planetos mąstantį vandenyną, galintį perskaityti žmonių pašamonėje užgniaužtas mintis ir jas pavaizduoti nefrito atspalvio šeimos portretuose ant „mylaro“ popieriaus. Tačiau žmogiškieji atsiminimai išblėsta ir pasliks gulintis kosmonautas mirdamas transformuojasi į

NUKELTA Į 8 PSL.

Kelionė ūksmėtu netekties krantu

In memoriam Vidmantui Bartuliui (1954 04 03–2020 01 30)

Tai įvyko tą skaudžios žinios vakarą, skambant paskutiniams Onutės Narbutaitės operos „Kornetas“ takams, paskutiniams Rainerio Maria Rilke’s žodžiams (beje, įrašytiems jo antkapyje): „Rože, o koks prieštarravimas, džiaugsmas būti niekieno miegu po šitiek vokų.“ Po jų kompozitorės prašymu tylos minute buvo pagerbtas Vidmanto Bartulio atminimas. Prieš dvi savaites toje pačioje Operos ir baletto teatro scenoje buvo atliktas jo „Nelaimėlis Jobas“: „Jis (Dievas) nubrėžė ratą ant vandenų veido, užbrėžė ribą tarp šviesos ir tamsos... Savo galybe jis nutildė jūrą“ (Job 26; 10, 12). Deja, Vidmantas nuo jūros į savo būstą taip ir nesugrįžo. Kažkur pusiaukelėje tik prisėdo pailsėti. Amžinybei...

Ši paskutinė Vidmanto kelionė man priminė mūsų jaunystės ilguosius pasivaikščiojimus, pokalbius apie muziką, literatūrą. Abu buvome mažakalbiai, todėl pašalinis klausydamasis mūsų kalbų

Vidmantas Bartulis

M. RAŠKOVSKIO NUOTR.

galėjo pagalvoti, kad čia kažkokia neapčiuopiama kalba šnekučiuojasi du vagys. Tokie ir buvome, kurie norėjo tylutėliai prisėlinti prie didžiųjų menų, ypač muzikos, kaip paslapties, kaip nežinomybės. Tos muzikos, kuri mums ypač patiko, ar

tai būtų japonų tradicinis gagaku, ar Iannis Xenakis, Osvaldas Balakauskas, ar Johannesas Brahmsas. Nesistengdavome jos „moksliškai“ nagrinėti. Užtekdavome to, ką pagaudavo klausia, to, kas plazda ore ir kas sunkiai apčiuopiama.

Tuo laiku buvome įsiskaitę ir kažkaip įsijautę į Rytų poetus – Van Vėjų, Li Bo, Basio bei kitus, išleistus rusų kalba. Ir būtent taip atsirado Bartulio „Palydžiu iškeliaujantį draugą ir mes paskutinį kartą žiūrime į apsnigtus vasario medžius...“ Jau pats pavadinimas – lyg Rytų poezijos eilutė, o ir muzika pilna permatomo jautrumo, mažakalbiškumo, bartuliškumo. Pasiteisino ir kūrinyje užslėpta Franzo Schuberto „Ramybės“ citata. Mažam „Bartuliukui“ ją dainuodavo mama. Meiliai ir švelniai, kaip sakė pats Vidmantas. Vėliau, matyt, žodžio „meilumas“ formos išaugo į kūrinių „I’like...“ gausą: „I like F. Schubert“, „I like H. Berlioz“, „I like J.S. Bach“ etc...

Visais savo „meilingais“ kūrinių ilgą laiką V. Bartulis statėsi užtvanką ir laukė progos, kada bus galima iškart atidaryti visus šliuzus griausmingai tėkmei, – apie mus visus, apie mūsų buvimą džiaugsme ir

kančioje, apie dangų ir žemę. Taip 1988 m. iš gilumos, iš paširdžių išsiveržė „De Profundis“, vėliau – „Requiem“, „Nelaimėlis Jobas“, „Stabat Mater“. 2019-ųjų rudenį klausydamasis Vidmanto „Stabat Mater“ premjeros nežinojau, kad šio kūrinio verksmingoji Motina taip greitai pasitiks šios žemės maloningąjį sūnų. Pasitiks ten, kur amžinoji šviesa tešviečia...

Žinau, kad dabar aš jau vienas atsiversiu Jobo knygą, Rytų poetus, suskaiytą į skutelius Antaną A. Jonyną, pasikartojimui to kelio, kuriuo kartu su Vidmantuėjome. Ir būtinai atsiversiu Brahmo Trečiosios simfonijos trečią dalį – mūsų jaunystės mylimiausiąją, žinodamas, kad dar yra ketvirta dalis. Neatversta...

ALGIRDAS MARTINAITIS

Muzikinės šypsenos

Įspūdžiai iš Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro gimtadienio koncerto

KRISTUPAS ANTANAITIS

Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras (LVSO) per sezoną surengia nuo 15 iki 20 koncertų. Keli iš jų – sezono atidarymo, orkestro gimtadienio ir uždarymo – kasmet būna išskirtiniai. Ne todėl, kad į juos ateina kažkas iš valstybės vadovų, bet todėl, kad tokių koncertų programas galima pavadinti elitinėmis, unikalėmis. Orkestro įkūrėjas, meno vadovas ir vyriausiasis dirigentas Gintaras Rinkevičius visuomet stebina savo koncertų koncepcijomis. Kiek opusų būtent jo pastangomis Lietuvoje suskambo pirmą kartą, kiek iškilų asmenybių koncertavo nors ir tragiškuose Kongresų rūmuose ir džiugino publiką!

31-asis orkestro gimtadienis sausio 31 d. (gražus skaičių sutapimas) buvo, galima sakyti, paprastas koncertas. Tik jam tiktų posakis, kad genialumas slypi paprastume. Pilnutėlė Kongresų rūmų salė (bilietai išpirkti dar prieš gerą mėnesį), fojė vaišinamasi šampanu, fotografuojamasi, o prasidėjus koncertui vietoj įprastos vedėjos scenoje pamatome du aktorius – Kirilą Glušajevą ir Audrių Bružą. Tai intriguoja, publika greitai įsitraukia į linksmą aktorių dialogą.

Koncerte atskirai pagrojo visos 15 orkestro grupių, visi rodė savo meistrystę ir instrumentų skambesio spalvas. Koncertas netgi labiau

Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras ir Gintaras Rinkevičius

panėšėjo į edukacinį, skirtą vaikams susipažinti su instrumentais. Tačiau buvo labai įdomu.

Koncertą pradėjo I ir II smuikų grupės, jos atliko Antonio Vivaldi Koncertą smuikams ir *basso continuo* h-moll. Gražus, energingas kūriny su publiką užkrėtė žaisminga barokine nuotaika. Sceną palikus muzikantams, aktoriai užkalbino orkestro koncertmeisterį Zbigneų Levickį, o šis papasakojo keletą nuotaikingų istorijų. Koncerto vedėjai kiekvienai grupei buvo sugalvoję po istoriją, kuria besidalindami gana įtaigiai ir linksmi improvizavo.

Po smuikų į sceną žengė fleitų grupė, ji atliko „Nice“ ir „Javea“ iš prancūzų fleitininko ir kompozitoriaus Raymondo Guiot kompozicijos „Džiazo divertismentas“. Nuotaikinga džiazo muzika galutinai

atpalaidavo publiką. Būtent po fleitų pasirodymo žmonės dar energingiau visus muzikantus pasitiko ir išlydėjo gausiais aplodismentais.

Obojininkai atliko Pierre’o Maxo Dubois „Lou Cascarelet, Danses Provencales“, valtornininkai, apie kuriuos aktoriai juokavo, kad instrumentuose jie laiko visą savo turtą, pagrojo Ferdinando Radecio maršą, pajvairintą teatrine improvizacija. Vienas iš valtornininkų į sceną žengė su akordeonu ir vokiška medžiotjo kepure. Kol muzikantas mėgavosi scenos šlove grodamas įvairias populiarias melodijas, kiti valtornų grupės nariai liko stovėti scenos pašonėje ir visaip bandė perspėti kolegą, kad šis vis pradeda groti ne tą kūrinių. Tai buvo dar vienas iš tų vakarą praskaidriusių žaismingų elementų, skirtas

ne tik muzikuoti, bet ir bendrauti su publika, atsikratyti streso.

Pirmoje koncerto dalyje dar pasirodė trimitai su Erico Moraleso kompozicija „Ciklonas“; fagotai pagrojo Čilėje gyvenančio lietuvių fagotininko ir kompozitoriaus Žilvino Smalio „Tango“ (salėje esantį kompozitorių pasveikinome aplodismentais), o kontrabosai atliko visiems puikiai pažįstamą Carlo Maria von Weberio įžangą ir medžiotjų chorą iš operos „Laisvasis šaulys“.

Antroje koncerto dalyje violončelių grupė griežė Davido Popperio Koncertinį polonezą violončelių ansamblui, op. 14 (Valterio Dešpalio aranžuotė); apsirengę niūriais vienuolių abitais klarinetininkai pagrojo Camille’io Saint-Saënso „Mirties šokį“; trombonininkai kartu su tūba atliko Jeffrey Agrelo „Gospel time“, o arfininkė Vilija Grencėvičiūtė sužavėjo publiką Aleksandro Glazunovo Šokiu iš baletto „Raimonda“. Šviesiomis ir užburiančiomis spalvomis suskambo altai, šiai grupei griežiant George’o Friedricho Händelio „Šebos karalienės atvykimą“ iš operos „Saliamonas“ bei George’o Gershwinio „It Ain’t Necessarily So“ (Juliano Milone aranžuotė). Vėliau varinių pučiamųjų kvintetas atliko Rafaelio Mendezo „Virdžinijos makareną“, o grupių pasirodymus užbaigė mušamųjų grupė, visus ant kojų beveik

Zbignevas Levickis

J. SUSLAVIČIŪTĖS NUOTRAUKOS

pakėlusi su Wolfgango Sonntago „Fiesta Marimbana“.

Koncerto kulminacijai susirinko visos simfoninis orkestras. Vedamas Gintaro Rinkevičiaus, kolektyvas atliko Rimanto Giedraičio išradingai sukomponuotą popurį, kuriame išgirdome įvairių simfonijų, operų arijų, šokių, maršų ir kitų visiems puikiai žinomų kūrinių fragmentus. Galima sakyti, jog per šias dešimt minučių šmėstelėjo populiariausi pasaulio muzikos lobyno opusai, kuriuos šis orkestras per 31-erius metus yra ne kartą atlikęs. Sulig paskutiniais akordais iššovė šventinės salvės, o po koncerto muzikantai mėgavosi skaniu tortu. Laimingų metų, mielas LVSO!

Aukojimas. Už tuos, kurie jau nepabunda

In memoriam Algimantui Bražinskui (1937 11 12–2020 01 29)

1980-aisiais Algimantą Bražinską iki skausmo sujaudino Marceliaus Martinaičio „Aukojimo“ eilutė... Talentingai muzikos drobėje atgimė „Ketrios raudos ir aukojimas“ balsui ir fortepijonui. Įrašė Nijolė Ambrazaitytė, Giedrė Kaukaitė – tiesiog išgėrė iki dugno jo raudų „Adant žuvusio sūnaus pirštinę“, „Rauda boružei“ skausmą ir „Aukojimo“ taurę. Jos daugelį kartų skambėjo Lietuvos scenose. Ten, kur dainavo Lietuvos televizijos ir radijo valstybinis choras, klausytojus žavėjo A. Bražinsko baladės: tokios patrauklios kiekvieno ausiai, stebinusios profesionalus vokalo, žodžio traktuote, skoningu melodinės plastikos ir rečitacijų deriniu, taikliai atliepusiu baladžių mintį, ir dar tokios žaismingai *chuliganiškos*! Algimantas spirgėjo jas pristatydamas, su jomis nukakdamas pas klausytojus. Kas 8-ojo dešimtmečio Lietuvoje jo nežinojo? Kasdien radijuje skambėjo tai šis, tai tas iš jo kūrybos. Bene populiariausios – Edmundo Kuodžio ir Jono Girijoto vokalinio dueto ar Vyrų vokalinio trio atliekamos dainos. Teko su vyrais koncertuoti kolūkių, mokyklų salėse. Publika reikalaudavo kartoti ir lyrines, ir pokštaujančias dainas. Jos negulėjo kompozitoriaus stalčiuje: jas spausdindavo ir meno mėgėjams skirtuose leidiniuose, naują dainą tuojau pristatydavo „Kalba Vilnius“, „Jaunimo gretos“.

Filharmonijos rengiamuose autoriniuose koncertuose, kurie buvo skirti konkrečių rajonų klausytojams, greta dainų buvo atliekamas jo Kvintetas pučiamiesiems,

Sonatina fagotui ir fortepijonui, pjesės fortepijonui, kiti kameriniai kūriniai. O vaikus visada džiugino puikus jo ciklas balsui, smuikui ir fortepijonui iš kiškio gyvenimo.

Su įkvėpimu pati esu grojusi ir A. Bražinsko Pirmąjį koncertą fortepijonui, kurį pirmą kartą atliko pianistė Sonata Bielionytė. Puikus, uždegantis, ne primityvios melodikos pasaulis, jaunatviška muzika, kuri vos nesužlugdė jauno kompozitoriaus: konservatorijos baigiamųjų egzaminų komisija pradėjo tais dešimtmečiais būdingas diskusijas: kažin, ar nebus tik į Vakarus nusižiūrėjęs, ar ne per modernus? „Mėgau senius šokiruoti“, – pamiršdamas savo amžių drėbteli Algimantas. Tačiau pamąstykime, kiek geros lietuviškos muzikos šiandien lieka šešėlyje: atlikėjai nesusigundo groti, dainuoti, nes šio repertuaro nepažįsta, o profesionalūs chorai greitai taps nykstančiu paveldu.

Algimantas nervindavosi: „Pažiūrėk, kiek prikrauta naujos muzikos – pilna lentyna. Sceniniai kūriniai, pjesių ciklai kasdienei „mankštai“ prie fortepijono, o gal ir malonumui. Va, dainos, sceninės partitūros... Ar kam visos tos muzikos dabar reikia? Būtinai *mandrai* kurti, net jei ir niekas neklausys. Aš visada ieškojau melodinio muzikos prado. Jame visos žmogaus emocijos, džiaugsmas ir gyvenimo skausmas. Operos „Liepsna“, „Aukso vartai“, miuziklas „Gaivus šiukšlynų vėjas“ – viską į šiukšlyną! Sėsk ir klausykis!“ Forte pjonu grojo sklandžiai, temperamentingai ir garsiai. Dabar jo vieno dvasia visuose personažuose...

Konstantino Čiurlionio simfoninė poema „Miške“, Sergejaus Rachmaninovo Antrasis koncertas fortepijonui ir orkestrui bei Ludwigo van Beethoveno Šeštoji simfonija („Pastoralinė“).

Pristatant LNSO pasirodymą Ščecine mielai prisimenamas praeitą sezoną čia vykęs susitikimas su maestro Juozu Domarku, dirigavusiu Čiurlionio „Jūrą“. „Šį kartą atvyksta šio dirigento dar jaunystėje sukurtas orkestras. Ilgametis bendradarbiavimas su Lietuvos Respublika vėl duoda vaisių – puikų muzikinį įvykį. Juolab kad su LNSO pasirodo 2010 m. F. Chopino konkurso antrosios vietos laimėtojas“, – rašoma Ščecino filharmonijos interneto svetainėje. Lukas Geniusas su LNSO Lenkijoje atliko neseniai ir Filharmonijoje Vilniuje interpretuotą S. Rachmaninovo Koncertą fortepionui Nr. 2.

Kaip rašoma Vroclavo koncerto anotacijoje internete, LNSO koncertas buvo puiki proga susipažinti su Lietuvos kultūrą reprezentuojančiais menininkais.

LNF INF.

Ir iš pasąmonės visada atsėlina skaudžios Algimanto vaikystės patirtys: sovietų armija įžengė į Lietuvą. Karas. Anksti prarasto tėvo blaškymasis Europos keliais, ankstyva vaiko branda kovojant už teisę būti pamaitintam, o parvartiesiems iš Dresdeno į Lietuvą – už galimybę užsidirbti. Mažas berniukas pokario Druskininkuose. Muzika ir knyga užėmė visą jo vaikystę. „Mokėsi Druskininkų vidurinėje muzikos mokykloje, grojo smuiku, akordeonu ir fortepijonu, kūrė muziką“, – kaip nesuprantamai turi skambėti toks sakinyš šios dienos jaunuoliui. Kažin kiek jis, alkanas vaikas, tesimokė toje vidurinėje?.. Niekas ir muzikos nemokė. Intuityviai pirštai tiksliai nuguldavo ant smuiko stygų, rasdavo reikiamas harmonijas akordeono klaviatūroje. Pripuolęs prie kokio pianino galėjo skambinti visą dieną, po keturiolika valandų. O vakarais, su suaugusiais, linksminti poilsiautojus. „Dabar pagrok greitą fokstrotą! Moki padegrasą, padespaną?“ O, jis viską moka. Alkis ir svajonė išmokė. Jis norėjo būti toks, kokį filme Vokietijoje matė Mozartą...

Į tuometę Juozo Tallat-Kelpšos aukštesniąją muzikos mokyklą Vilniuje įstojo niekieno nemokytas, bet muzikoje labiau išprusęs nei kiti: buvo pergrojęs visus po ranka pasitaikiusius kūrinius. Gal todėl įgudęs „skaityti iš lapo“, o Dievo drėbteltas talentas leido neišgromamus fragmentus improvizuoti, transponuoti. Mokykloje buvo žinoma, kad jei kuris pianistas koncertmeisteris nepagroja – ieškokit Bražinsko! Iki gyvenimo pabaigos geras draugas Algimantas Raudonikis yra sakęs: ištisomis dienomis Algis kažkur dingdavo – grodavo. Arba mokydamasis, arba uždarbiaudamas.

Į konservatoriją įstojo 1956 m., baigęs Jurgio Gaičausko klasėje tik tris kursus. Dabar jis buvo laimingas patekęs į tolerantiško pedagogo, kompozitoriaus Eduardo Balsio globą. Visą gyvenimą jam jautė begalinę meilę ir pagarbą.

A. Bražinskas išbandė visus žanrus. Gyvenimas vis pastūmėdavo į vieną ar kitą kūrybos sritį. Tačiau kompozitoriaus išlikimo matmenį apibrėžė taip: „Galima sukurti daug įvairiausių opusų. Tačiau ar gebėsi sukurti bent vieną tokią dainą, kuri užtikrintų tavo, kaip kompozitoriaus, nemirtingumą?“ Jis tai padarė. Toks A. Bražinsko amžinos atminties kūrinys – „Ugnelė“ (Algimanto Baltakio ž.) – buvo sukurta antrame kurse, laimėjo premiją ir neblėstančią Virgilijaus Noreikos bei ateities kartų meilę. Tokius vokalinės muzikos šedevrus pasaulio muzikoje skaičiuojame vienetais. Studijų metais gimė ir miuziklas

Algimantas Bražinskas

LKS NUOTR.

„Pagramančio šnekučiai“ (1976 m. pastatytas Kauno muzikiniame teatre).

Aštuntasis dešimtmetis – A. Bražinsko kūrybos klestėjimo, klausytojų įvertinimų, respublikos ir sąjunginių konkursų sėkmės metas (Stasio Šimkaus, Jono Švedo ir kitos premijos, Valstybinė premija, respublikos nusipelnusio meno veikėjo (1973 m.) vardas ir kt.). Lionginas Abarius ilgą gyvenimą suteikė „Septynioms baladėms“ – ciklui, kuriame naujai traktuotas choras. „Karčiama“, „Kupolio kupolėlio“, „Pirtis“ buvo laukiami visuose Lietuvos televizijos ir radijo valstybinio choro koncertuose. O „Penkios Kukučio baladės“ – „tai tikrai lietuviški ir neabejotinai modernūs, šiuolaikiška dvasia parašyti kūriniai“, – yra sakiusi chorvedė Lina Dumbliauskaitė-Jukonienė.

Kamerinė simfonija (1967), simfonija „Homo sum“ bosui ir kameriniam orkestrui (1974) rodė kompozitoriaus paieškas ir sonoristikoje, ir aleatorikoje. Tačiau muzikinė mintis gal taip greitai bėgo, kad nebuvo kada gilintis į raiškos naujadarų esmę. Gal pradėjo orientotis labiau į atlikėjus, kurie galėjo ir norėjo atlikti jo muziką? „Kiek gali vaikščioti paskui kiekvieną ir prašyti grojamas?“ – bambėjo Algimantas. Niekada žodžių į vatą nevyniojo. Ir per solidžius Kompozitorių sąjungos renginius buvo žvilgčiojama į tiesos ieškotoją. Ak, tas temperamentas!

A. Bražinsko „lengvos rankos“ laukė Liaudies dainų ir šokių ansamblis, dainų švenčių repertuarą formuojantys chorvedžiai. Jis jautė žanro specifiką, skambios masinės dainos charakterį. Tačiau šalia „Šventinių vakarų“, 12 monumentalių kantatų („Tėvynei – širdžių sutartinė“, „Brolių milžinų šaly“ ir kt.) jo kraityje yra dainų tėveliui, piemenėliui ir Leninui, mokytojui, gimtinei, studentui, draugams, jauniems, pergalei... Teksto stumteltos melodijos tarsi liejosi – tik spėk užrašyti. Gal per lengvai muzika tekėjo? Ar laikas skandino Koncerto fortepijonui įniršį ir šmaikštumą? Dinamiškas muzikinis vyksmas,

prasminga vokalinė raiška būdingi ir operai „Kristijonas“ (1983), sėkmingai rodytai Klaipėdos muzikiniame teatre.

Tarp temperamentingo įniršio, emocijų pliūpsnių, atnašavimo moters grožiui, ekspresyvaus sąžiningai reiškiamo nepasitenkinimo diskutuojant, be jokių pastangų išsprūdavo atsipalaidavimą liudijančios miniatiūros, tokios kaip „Gyvenimėli, koks gi tu gražus“ (Stasio Žlibino ž.), „Vasaros dzinguliukai“ (A. Baltakio ž.), „Maišas pupų“ ar dar kitokios kompozicijos Balio Dačiulio rengiamoms radijo laidoms. O, kiek jų būdavo užpildyta Algimanto muzika! Ar šiandieninis jaunas kompozitorius bent išivaizduoja sukurtų partitūrų apimtį? Kiekviena partitūra negali būti šedevras. Tačiau kiekvienas A. Bražinsko niekniekis yra profesionalo rankos kūrinys. Tokia yra ir muzika radijo ir TV spektakliams („Puodžiūnkiemis“, muzikinė pasaka „Medinis karalius“ ir kt.), dramos teatrų darbams („Valio, teta“ Rimo Morkūno spektakliui Klaipėdos dramos teatre, muzika Justino Marcinkevičiaus dramai „Katedra“ Valstybiniame dramos teatre ir t.t.). Dirbo su įvairiais poetais, taip pat karštai ir temperamentingai. Didžiulės sėkmės sulaukė Vinco Mykoliaičio-Putino „Benamio dainos“, atskleidusios ypatingą A. Bražinsko talentą jausti žodžio erdvę, fonetiką, ekspresiją.

Vis dar kalbamės apie muziką ir gyvenimą. Gana, naktis. Tačiau kai ostiją primenantis blankus tekančios viduržiemio saulės skritulys vėl pažvelgė į žemę, laisva Jo dvasia jau klajojo aukštai ir šaipėsi iš vis dar klaidžiojančių nežinomybėje, kažko nepasidalinančių, vienas kito nesuprantančių žmogelių. Būk ramus, kažkur toli, Tavo mylimos tėviškės palaukėje ir žmonių širdyse, amžiais virpės žmogaus dvasią jaudinanti ugnelė, ir šėmi dūmai nuramins Tave aukštybėse.

RITA ALEKNAITĖ-BIELIAUSKIENĖ

Meilės samprata: kūno ir sielos fragmentiškumo etapai

„Nothing Hurts“ Artūro Areimos teatre

Greta Vilnelė

Pradėti kalbėti apie sausio 25, 26 d. įvykusią Artūro Areimos teatro premjerą „Nothing Hurts“ tinka šiais prancūzų kritikės Daphnės Batholon, atsiliepusios apie kitą Artūro Areimos spektaklį „Po ledu“, žodžiais: „Spektaklis, pripildytas gausybės simbolikos, palieka erdvės daugybei skirtingų interpretacijų ir negali būti priskirtas jokiai vietai, jokiui laikui, jokiai istorijai.“

Pagrindinei spektaklio „Nothing Hurts“ meilės temai visokeriopai atsiskleisti leidžia režisieriaus sprendimas kurti intertekstualią istoriją jungiant vokiečių dramaturgo Falko Richterio pjesės „Nothing Hurts“ („Niekas neskaudina“) ir brito Jameso Grahamo Ballardo kūrinio „Avarija“ motyvus. Aktoriai Monika Poderytė ir Petras Šimonis vaidina tarsi apibendrintus tris meilės sąvokos etapus – vienišumą, išimylėjimą ir išsiskyrimą. Spalvingi ir stilingi kostiumai, scenografija su išpūdinga iš automobilio durelių bei po jomis patiestos juodos plėvelės kompozicija, simbolizuojanti eismo įvykio vietą, estetiškai

sustiprina niūrią ir monotonišką spektaklio atmosferą.

Spektaklio pradžioje ir pabaigoje akcentuojamas vienišumo aspektas, išsivystantis į gyvulišką kito kūno troškimą. Vienoje scenoje aktorė Poderytė nepailstamai kartoja partneriui: „Noriu, kad būtum man artimas“, o kitoje nekaltas noras perauga į beviltišką reikalavimą, šauksmą į tuštumą, kuris negavęs atsako sugrįžta aidu iš pačių gyvuliškojo prado pamatų: „Prašau, išdulkink mane.“ Moters atsiskyrėliškumą pagrindžia jos ir pilkos masės, visad esančios šalia, kontrastas. Individualios veikėjos kančios ir malonumai viename užtemdytame pasaulyje dramatizuojami lyginant juos su aplinkiniais žmonėmis, kurie myli ir yra mylimi. Šios neteisybės egzistenciją patvirtina jos monologo ištrauka: „I’d rather be in a soft place now and melt with bodies around me, warm and soft bodies and music.“ („Dabar mieliau būčiau švelnioje vietoje ir tirpčiau tarp kitų kūnų – šiltų ir minkštų kūnų bei muzikos.“)

Kitoks požiūris į meilės temą atsisleidžia per avarijos ir seksualumo sąsają. Spektaklyje minimas fetišas

simforofilija, pasak amerikiečių psichologo Johno Money, yra „susijaudinimas suplanuojant ar sukeliant nelaimingą atsitikimą, avariją ar sprogimą; arba lytinis susijaudinimas dėl avarijų ar katastrofų“. Veikėjai tįso ant automobilio durelių ir kvatodami pasakoja savo bendrą seksualinę fantaziją apie kelionę į ligoninę greitosios pagalbos automobiliu. Nepaisant tiesioginės šio epizodo reikšmės, galima ir kitokia interpretacija. Vyrai, turintys šį išskirtinį fetišą, dažnai svajoja apie hipotetinę galimybę patekti į avariją su patrauklia moterimi. Taigi automobilių susidūrimą galima aiškinti ir kaip dviejų žmonių susijungimą, pradinį santykių tašką – išimylėjimą. Juk pirmosios akimirkos su nauja simpatija neretai primena smūgį, o žmogus ne veltui pramintas sielos draugu, nes pagal intymumo tikimybę santykių užuomazga turi panašumų su avarija.

Nors spektaklyje gausu epizodų apie geismą, kūnišką meilę, juos atsveria mintys apie dvasinę tuštumą, bandymai atrasti pusiausvyrą tarp meilės ir vienvietės, kurios abi geba skaudinti ir vesti į bedugnę. Tiek sceninio vyksmo pradžioje, tiek

Petras Šimonis ir Monika Poderytė spektaklyje „Nothing Hurts“

L. VANSEVIČIENĖS NUOTR.

pabaigoje atsikartoja tas pats vienvietės jausmas. Likusi be artimo žmogaus, o gal niekada jo artumo taip ir nepajutusi (šitai galima tik spėti), moteris siužeto atomazgoje gulasi ant automobilio durelių ir patiria jausmų atbukimo tragediją, jos žodžiai „mano viduje sninga“ byloja apie apatiją supratęs, kad buvo atstumta tiek kartų, jog sieloje nebegali pajusti išsiskyrimo skausmo. Tai leidžia daryti prielaidą, kad spektaklio esmė – priešinimasis nuolat nuviliančiai

ir laimės iliuziją propaguojančiai romantinės meilės idėjai. Galbūt todėl spektaklis ir pavadintas „Nothing hurts“, nes po daugelio nelaimingų santykių, neišsipildžiusių lūkesčių ir chroniškos vienvietės akimirkų niekas nebejaudina, nebesukelia palaimos, vadinasi, ir galimybė būti įskaudintam tampa neįmanoma. Kai platus žiauraus likimo mostas suniokoja idealistinę iliuziją, tai virsta žmogaus vidine tragedija.

Simfoniniai šokiai su liūdesio šešėliais

Išpūdžiai iš Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncerto Nacionalinėje filharmonijoje

Kristupas Antanaitis

Kai scenoje išgirsti neseniai išėjusio žmogaus kompoziciją, per kūną nubėga šurpuliai, kurie dar ilgai kamuoja ir lengvai nepaleidžia. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas Pitrenas) vasario 1-ąją pakvietė į koncertą su iškiliu violončelininku David Geringu ir dirigentu iš Rusijos Jurijumi Serovu. Koncertą kolektyvas pradėjo pernai amžinybėn iškeliavusio kompozitoriaus Anatolijaus Šenderovo (1945–2019) *Adagio* iš baleto „Dezdemoną“ violončelei ir styginiams (baleto premjera Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre įvyko 2005 m.; beje, šis baletas yra susijęs ir su dirigentu Jonu Aleksa (1939–2005), kuris rengė veikalo premjerą prieš pat savo mirtį). Tai jautrus ir sudėtingas kūrinys, kuriam reikia susikaupti, o po Šenderovo netekties ši kompozicija įgauna visiškai kitokią prasmę.

D. Geringą, koncertuojantį žymiausiose pasaulio salėse, sausakimšai

David Geringas, Jurijus Serovas ir LNSO

D. MATVEJEVO NUOTR.

susirinkusi publika iškart sutiko griausmingais plojimais, tad ko reikėjo tikėtis po pagrindinio vakaro kūrinio – Dmitrijaus Šostakovičiaus Koncerto violončelei ir orkestrui Nr. 2 G-dur, op. 126, – galite įsivaizduoti patys.

Teigiama, kad Antrasis koncertas violončelei ir orkestrui Šostakovičiui kėlė nemažai rūpesčių. Šis kūrinys, kaip ir Ketvirtoji simfonija, Devintasis styginių kvartetas bei žymioji Simfonija Nr. 15, komponuotas

gana komplikuoti. Pirmoji kūrinio dalis *Largo* iš pradžių buvo sumanyta kaip naujos simfonijos pradžia. Vėliau Šostakovičius šios idėjos atsisakė, dalį perkūrė ir pritaikė koncertui. Finalas parašytas greitai, bet pradėjus repetuoti vis buvo perkuriamas. Yra žinoma, jog iškiliam violončelininkui Mstislavui Rostropovičiui (jo mokinys yra D. Geringas) kompozitorius prisipažino, kad koncerto finalą kelis kartus rašė vis iš naujo. Galų gale

Šostakovičius Rostropovičiui leido keisti solisto kadencijas, nes paties sukurtos autoriui nepatiko. Opus dažnai vadinamas „simfonija su violončelės solo“, o jį pagriežti gali tik aukščiausio meistriškumo muzikai, koks yra David Geringas. Publika atlikėjus apdovanojo karštais aploclimentais.

Antroje koncerto dalyje skambėjo Sergejaus Rachmaninovo „Simfoniniai šokiai“, op. 45. Tai paskutinis šio rusų genijaus kūrinys, tarsi apibendrinantis jo kūrybos kelią. Keturios kūrinio dalys su gerai žinoma aštriai charakteringa ir plačios melodikos pirmąja, nuostabiu valsu antroje, ekspresyvia trečiaja ir griausmingu finalu, skambėjo puikiai. Tik finalą variniai pučiamieji nejučia pavertė savo solo numeriu, nes kitų instrumentų grupių kartais tiesiog nesigirdėjo.

Vis dėlto Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro skambesys, išstbulintas dar maestro Juozo Domarko, žavi emocijumu ir muzikantų susigroijimu. Atskiros instrumentų grupės skamba ištis puikiai ir be jokių klaidų. Kad ir

valtornos, dėl instrumento specifikos paprastai turinčios daugiausia sunkumų, grojo labai lygiai ir tiksliai, tarsi įrodydamos LNSO esant vieną geriausių Europos orkestrų.

Koncerto dirigentas Jurijus Serovas – daugiaplanis muzikas, puikus pianistas (beje, kitą dieną, vasario 2-ąją, surengė koncertą su dainininke Mila Shkirtil Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje). Tačiau koncerte filharmonijoje jis dirigavo neįprastai: be batutos ir, atrodo, nesinchroniškais judesiais. Tai kažkiek priminė specifinę Valerijaus Gergijevo „drebantios rankos“ techniką. Kartkartėmis atrodė, kad orkestras groja pats, o dirigentas taikosi prie muzikantų. Tokie opusai kaip Šostakovičiaus ar Rachmaninovo ir orkestrui, ir dirigentui kelia itin sudėtingus uždavinius. Net matėsi, kad muzikantai skaičiuoja ritmą. Tačiau griausmingos ovacijos patvirtino aukštą muzikų profesionalumą ir atlikimo kokybę. Koncertas buvo kupinas šiltų išpūdžių ir, deja, liūdnu apmąstymų apie tą savaitę užklupusias muzikų bendruomenės netektis.

Šokio dienoraščiai

Sausis

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

Sausio 11 d.

„Spragtukas“

Daugelio pasaulio šalių baleto trupėms gruodis ir sausis susiję su Piotro Čaikovskio „Spragtuko“ spektaklių maratonu. Šis kalėdinis spektaklis vyravo ir Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro afišose. Paskutinį šio sezono „Spragtuką“ buvo įdomu pamatyti pirmiausia dėl praėjusių metų debiutantų – Julijos Stankevičiūtės ir Jeronimo Krievicko, kurie toliau tvirtino, šlifavo, artistinėmis priemonėmis argumentavo savo personažus, tobulino techninės ir kūrybinės partnerystės jausmą. Po keliolikos spektaklių visa trupė pasirodė susiklausiusi ir susišokusi, įsijautusi į spektaklio atmosferą. Anksčiau nebuvo tekę matyti Laimio Rosleko, atidžiai sekančio choreografo Krzysztofo Pastoro sukurta Droselmajerio vaidmens linija; išraiškingais, astriais, tiksliais judesiais ir pozomis sukurtu Pelių karalienės paveikslu įsiminė Greta Gylytė.

Sausio 15 d.

„Korsaras“

Choreografo Manuelio Legris „Korsaras“ – LNOBT klasikinio repertuaro puošmena, kurioje romantinio baleto stilistika derinama su šiuolaikinės meninės kūrybos dinamika ir tempu. Žiūrėdamas spektaklį vis gėriesi gebėjimu sukurti gyvą veiksmą pasitelkiant išradingas mizanscenas, nes netgi mažiausių pantomiminių vaidmenų atlikėjai dalyvauja kuriant spalvingą pasakojimą. Pirmųjų dviejų „Korsarų“ intriga turėjusio tapti jaunos baleto solistės Marijos Kastorinos debiuto Gulnaros vaidmeniu dar teks palaukti – tą personažą šį trečiadienį įkūnijo Haruka Ohno. Spektaklis nenuvylė – jo senbuvių kuriami choreografiniai paveikslai pulsavo gyvybe ir ryškumu. Kristinos Gudžiūnaitės ir Genadijaus Žukovskio duetas – vienas iš mūsų baleto rūmą laikančių stulpų; artistai puikiai jaučia vienas kitą, ir šis patikimos partnerystės skatinamas jausmas leidžia jiems sukurti netrūkinėjantį pagrindinių personažų – Konrado ir Medoros – ryšį: nuo pat pirmosios pažinties turgaus aikštėje iki paskutinės ypač jausmingos išsigelbėjimo po laivo sudužimo scenos. Į šią dueto kuriamą liniją įsikomponuoja artistišškai įtaigūs *adagio* ir virtuoziškos solo scenos, tampančios solistų meistrystės įrodymu. Šokio veržlumu ir jėga Lankadamo personažą toliau tvirtina Jonas Laucius, emocingi, spalvingi Danielio Dolano (Birbantas) ir Karolinos Matačिनaitės (Zulmėja) herojai. Pašos vaidmenį sklandžiai pirmą kartą atliko Ernestas Barčaitis. Žavingas buvo trečio

Deividas Dulka ir Vakarė Radvilaitė balete „Pelenė“

M. ALEKSOS NUOTRAUKOS

veiksmo odaliskų trio – šokio lengvumu ir nuotaika džiugino Julija Šumacherytė ir Gohar Mkrtchyan, trečiosios odaliskos partiją pirmą kartą atlikusi Jade Longley puikiai susidorojo su techniniais šio epizodo iššūkiais.

Sausio 24 d.

Interneto portale *www.dancemagazine.com* baleto kritikė ir žurnalistė Madeline Schrock pateikė Jungtinėse Amerikos Valstijose atlikto naujo tyrimo apie daugiausiai fizinių pastangų reikalaujančias profesijas rezultatus. Tyrimas rėmėsi *Occupational Information Network* pateikiamais duomenimis. Sąrašo viršuje su fizinių pastangų indėlio 97 punktais (vertinta pagal jėgos, ištvermės, lankstumo ir koordinacijos kriterijus) atsidūrė

baleto šokėjai; antroje vietoje su 92 punktais – bokštinių kranų operatoriai, dirbantys naftos ir dujų pramonėje, trečioje su 90 punktų – sportininkai, dalyvaujantys varžybose. Aerobikos instruktoriai užėmė 5 (88,5 punkto), stogdengiai – 7 (86,9 punkto), choreografai – 9 (83,1 punkto), ugniagesiai – 16 (64 punktai), mūrininkai – 20 (57,7 punkto) vietą. Ši informacija paskatino naujai pažvelgti ir į vakare rodomą „Korsarą“, kuriame trečią kartą per pastarąsias dvi savaites pagrindinius vaidmenis atliko Gudžiūnaitė, Žukovskis ir Ohno. Puikų įspūdį padarė Gylytės-Zulmėjos debiutas – šokėja, spinduliuodama uždegančią energiją ir žavingais plastiniais niuansais, drauge su Mantu Daraškevičiumi-Birbantu sukūrė efektingą, žaižaruojantį duetą. Vos pastebima

Jade Longley balete „Korsaras“

ironija Pašos personažą nuspalvino Laimis Roslekas, šį vaidmenį atlikęs pirmą kartą; Lankadamą tvirtai ir sklandžiai šoko Romas Ceizaris.

Sausio 26 d.

„Pelenė“

M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baleto skyriaus spektaklis „Pelenė“ – visavertis LNOBT repertuaro kūrinys. 1984 m. įvykusioje šio spektaklio premjeroje (choreografiją sukūrė estas Ennas Suve) pagrindinius Pelenės ir Princo vaidmenis šoko baleto artistai; šiandien juos be didesnių sunkumų įveikia vyresnių klasių moksleiviai. Šio sekmadienio „Pelenės“ programoje – net kelios debiutantų pavardės, kurias vis labiau įsidėmi Baleto skyriaus koncertų ir spektaklių lankytojai. Vakarė Radvilaitė-Pelenė apdovano muzikos ir šokio pojūčiu, gebėjimu jį perteikti žiūrovams; jos herojė priversta susitaikyti su pikta valių namiškių patyčiomis, tačiau retsykiais šypteli, stebėdama kvailas įseserių rietenas. Tikslūs, plastiški Radvilaitės solo epizodai (šokis su šluota, monologas svajojant apie pokylį ir variacija jame), kai judesiai plaukia sklandžiai, laisvai, liudija jaunąją artistę jaučiant šokio malonumą. Deividas Dulka – šiek tiek drovus, tačiau galantiškas Princas, jo šokis lengvas ir veržlus; abu solistus jau teko matyti šokant drauge („Gėlių šventė“, Mėlynojo paukščio ir Princesės Florinos *Pas de deux*), akivaizdu, kad yra užsimezges partneriškas šokėjų ryšys. Barbora Gudavičiūtė sukūrė įtaigų Fėjos paveikslą – įdomu matyti, kaip šokėjos pastangomis ir pasitelkiant šviesas sukumpusi senučiukė virsta išlakia, baltai švytinčia Pelenės krikštamote. Ekspresyvi Paulinos Čistovaitės Pamatė kiek groteskiškai tvirtina savo egocentrizmą ir be išlygų vadovauja dukterims – Piktuolei ir Pamaivai. Gabrielė Marčiukaitytė ir Anastasija Semaško mokėjo atskleisti seserų skirtumus ir padėjo sukurti tą triukšmingą, vulgarų, neskoningą kontekstą, kuriame išryškėja šviesiosios, gėrio ir grožio pergalę užtikrinančios Pelenės istorijos spalvos.

Sausio 29 d.

Richardo d'Altono pamoka

Scenoje pasigėrėjimą keliančios harmoningos šokėjų pozos, įspūdingi šuolių gūsiai, keliagubų sukinų vėriniai – žėrintis baleto meno fasadas, už kurio slepiasi atsidavimo, ištvermės, jėgos ir netgi fanatizmo reikalaujantis kasdienis prakaituotas darbas. Pusantrios valandos iš baleto kasdienybės teko stebėti Šokio teatre – visą savaitę M.K. Čiurlionio mokyklos Baleto skyriuje vyko airių šokėjo ir pedagogo Richardo d'Altono pamokos. Menininkas, savo karjerą skyręs Havanos, Orlando, Hjustono baleto

trupėms, jau seniai užmezgęs kūrybinę draugystę su Lietuvos baleto menininkais – 2013 m. jo spektakliuose „Spragtukas“ Fort Kolinse (JAV) yra dalyvavę Kristina Gudžiūnaitė, Julija Turkina, Eligijus Butkus. Pedagogas jau ne pirmą kartą vieši Lietuvoje. Šiuo metu Porte gyvenantis d'Altonas šį kartą dirbo ne tik su jaunaisiais Lietuvos baleto šokėjais, bet ir su grupe merginų iš Portugalijos bei Rygos choreografijos mokyklos moksleiviais. Charizmatiškas pedagogas padėjo jauniems šokėjams šlifuoti judesius ir jų kombinacijas, neretai ir pats jas puikiai pademonstruodamas, ragino sutelkti dėmesį į savo kūną, skaičiuoti energiją pagal tai, kokio sudėtingumo judesį ruošiamasi atlikti.

Sausio 30 d.

Metų solistai ir „Kornetas“

Tradiciniai metiniai geriausių operos ir baleto solistų bei vilčių apdovanojimai vyko prieš Onutės Narbutaitės operos „Kornetas“ spektaklį. Ceremonijos pradžioje tylos minute buvo pagerbti ką tik amžinybėn išėję kompozitoriai Algimantas Bražinskas ir Vidmantas Bartulis. Geriausiais praėjusių metų operos solistais paskelbti Rafailas Karpis ir Liudas Mikalauskas, Metų operos vilties titulą pelnė Monika Pleškytė, Metų baleto viltimi išrinkta Jade Longley. Geriausia baleto solistė Julija Stankevičiūtė už apdovanojimą dėkojo vaizdo siužetė iš Poznanės, kur ji šiuo metu dirba choreografo Martyno Rimickio, kuriančio spektaklį „Akli žodžiai“, asistente. Tai vienaveiksmis baletas, įtrauktas į šiuolaikinio baleto kūrinį triptiką (kitus du spektaklius stato Lietuvoje žinomas choreografas Robertas Bondara, baleto „Čiurlionis“ autorius, ir švedų baleto šokėjas bei choreografas Alexanderis Ekmanas). Rimickis dirba su šešiais šokėjais, jo spektaklyje skambės Steve'o Reicho, Meredith Monk, Lawrence'o Englisho muzika, premjera numatyta balandžio 25 dieną. Metų operos solistus apdovanojo Nerija ir Linas Sabaliauskai bei Danutė ir Juozapas Budričiai, Metų baleto solistę – ilgametė baleto mecenatė Raminta Kuprevičienė, Metų operos ir Metų baleto viltis – LNOBT paramos fondo „Orfėjo lyra“ direktorė Nijolė Galinienė, kuri įteikė ir Padėkos premiją šviesų dailininkui Levui Kleinui.

„Kornete“ svarbi visų menų – taip pat ir šokio – sandrauga; Mirties paveikslą įspūdingai sukūrė baleto solistas Kipras Chlebinskas, erdvę skrodžiančiais negailestingais judesiais šiurpulingai primindamas nesustabdomą Mirties raitelio artėjimą.

Linksmieji Čechovo kalneliai

„Sniegas. Moteris. Dvikova“ Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre

IEVA TUMANOVIČIŪTĖ

Mediciną studijavęs slovakų dramaturgas Viliamas Klimáčekas, surinkęs Antono Čechovo gydytojų personažus, 2000 m. sukūrė pjesę „Čechovas – boksininkas“ (vertė Andrius Jevsejevas). Šis postmodernus trijų dalių žaidimas pasižymi ne tik originalia idėja, bet ir geru Čechovo kūrybos išmanymu bei jo stiliaus pajautimu. Su ironija perkurdamas Čechovą Klimáčekas išlaiko jo personažams būdingą kalbėjimo manierą ir nuotaiką. Vienas iš pjesės gydytojų yra pats Čechovas, todėl jo biografinių faktų pripildytame kūrinyje kalbama ir apie patį teatrą. Šis intelektualus žaidimas nėra sausas rebusas žinovams, bet pagrindas vitališkam teatrui kurti.

Pavasarį Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre spektaklį „Sniegas. Moteris. Dvikova“ pastačiusi režisierė Uršulė Bartoševičiūtė, drąsiai ir išradingai skaitydama Klimáčeką pjesę, sukuria energingą ir gyvą teatro vyksmą, kurio esmė – žaidimas, pašėlusis vaizduotė, virsmas ir juokas. Be to, šis tragikomiškas farsas ne tik nustebina ir paveikia savo gyvybingumu, bet ir išryškina destruktvyvų žmogaus pradą. Atrodo, kiekvienas veikėjas čia užprogramuotas rinktis ne laimę, bet susinaikinimą. Ne išimtis ir pats Čechovas, kurio sąmonėje ir vyksta veiksmas.

Spektaklyje sukurtos savos žaidimo taisyklės, todėl visa, kas vyksta scenoje, kad ir kaip atrodytų keista ar absurdiška, kuria vientisą meninę tikrovę – įtraukiančią, įtaigią bei kupiną su humoru panaudoto taiklaus kičo. Spektaklio ritmas – dinamiškas, nevengiama kontrastų, juos pabrėžia muzika, paveikiai įtraukianti gaivališkas populiariąsias dainas (kompozitorė Marija Paškevičiūtė), leidžiančias

ne tik sukurti visuotinį šėlsmą, bet ir atskleisti personažų jausenas.

Miltinio laboratorijoje režisierė sukūrė scenografiją, kurios kiekviena detalė yra funkcionali: lemputėmis mirganti švieslentė (joje užsideda personažų vardai bei kūrinio dalių pavadinimai), „stiklinė“ sofa, didelės šaldymo dėžės su pritvirtintais ekranais (juose transliuojami į šaldytuvus sulindę personažai pasako svarbiausius monologus), apvalūs akvariumai su plaukiojančiais guminiiais žaislais (į juos kišdama suktukų pilną galvą dėl nelaimingos meilės skandinsis Čechovo sesuo Marija), daugybė kičiniaiis paveikslėliais išmargintų papildinio rankšluosčių (jais Čechovas bejėgiškai mėgins pridengti percarinę televiziją transliuojamos situacijų komedijos „Trys seserys“ begėdystę (videomenininkas Paulius Jakubėnas) bei scenos kairėje iškilęs sniego kalnas su vaikiška žydra vingiuota čiuožykla (ja vienas kitam į glėbį „įsliuogs“ veikėjai arba beviltiškai bėgdami vienas nuo kito ropšis slidžiu nuolydžiu į viršų). Vaikų žaidimų aikštelę ir kartu savotišką morgą primenanti scenografija yra palanki įvairioms mizanscenoms kurti, joje gali susijungti tikrovė ir fantazija, skirtingi laikai ir epochos bei įvykti netikėti personažų susidūrimai, o neprotiškiausi dalykai atrodyti logiški ir įtikimi.

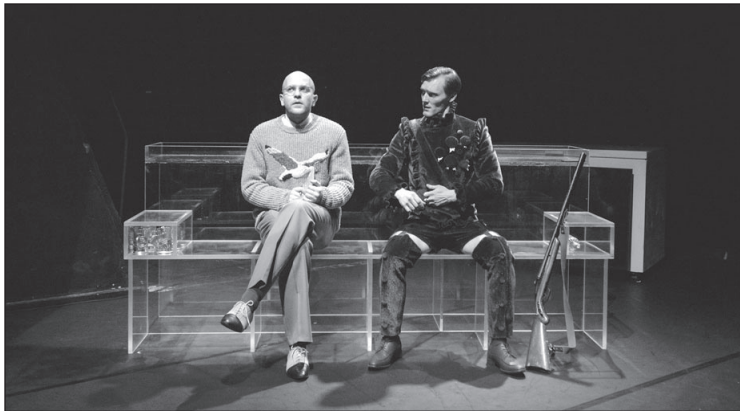
Spektaklio „Sniegas. Moteris. Dvikova“ aktoriai vaidina energingai, tiksliai ir su užsidedimu, jų personažai, nors ir šaržuoti, nėra nuspėjami ir greitai perprantami, todėl iki galo įdomu juos stebėti. Išradingi Liucijos Kvašytės sukurti kostiumai, ironiškai atspindintys veikėjų polinkius ir charakterio bruožus. Ištikimiausias Čechovo kūrybos gerbėjas gydytojas Liovas vilki megztinį su išmegzta žuvėdra ant krūtinės. Akylai stebintis

kiekvieną genijaus judesį Emilio Pavilionio vaidinamas veikėjas knygelėje konspektuoja jo mintis. Iš pradžių santūrus ir šiek tiek susikaustęs Liovas, ant rankų kaip kūdikį nešiojantis Čechovą, atsipalaidavęs atskleidžia savo manieringą kūno kalbą bei potraukį prie vyrų. Atstumtas jis dramatiškai išgyvena stabo griūtį, o nusivylimą užmaskuoja kitais drabužiais ir moters draugija.

Ištaigingu riterio šarvus primenančiu žalio aksomo kostiumu vilki karo felčeris Čebutykinas. Aktorius Aidas Jurgaitis kuria veikėją, kuriam gyvenime skirtas antraplanis vaidmuo. Nors joks išorinis veiksmas negali kompensuoti jo žemos savivertės, jis vis tiek sau ir kitiems įrodo, kad gali pasiekti tai, ko nori, tarkim, vilkėdamas puošniu baltu kostiumu vesti kitą gydytoją įsimylėjusią Mariją.

Čechovo sesers Marijos suknelė sudygsniuota iš žalsvos lovatiesės, o bateliai primena pačiužas, tik vietoj ašmenų – valymo šepečiai. Aktorė Akvilė Vitkūnaitė kuria Sonios iš Čechovo „Dėdės Vanios“ šaržą, pabrėždama savo veikėjos kompleksus, nepasitikėjimą savimi, perdėtą paslaugumą ir norą patarnauti kitiems. Jos priešingybė Čechovo mylimoji Lika, sustiprinta Jelenos versija, – moteriškumo mistikos konstruktas: kruopščiai sudėliotos garbanos po blizgančiu tinkleliu, šilko suknelė, kailinis boa, sidabriniai bateliai bei aktorės Justinos Nemanytės taiklūs manieringi gundytojos ir vilotojos judesiai. Likos veidmainystę ir Marijos naivumą tiksliai perteikia nebylus, erotiškąs jūdvių pečių trinties epizodas.

Abi moterys žavisi gydytoju Astrovu, kuris prie juodų drabužių avi baltas gumines medicinines šlepetes, o ant golfo apyakle aptempto kaklo nešioja auksinę grandinę. Laimučio Sėdžiaus kuriamas

Emilis Pavilionis ir Aidas Jurgaitis spektaklyje „Sniegas. Moteris. Dvikova“

T. POVILONIO NUOTR.

personažas imponuoja savo atsipalaidavimu, abejingumu bei visa patyrusio žmogaus laikysena. Labiau už grožį jį domina „pašniaukšti“ kokaino su draugu Čechovu. Šis dėvi kūdikio kepurę su viršugalvyje pritvirtinta pagalve, pižaminės kelnės, rudą chalatą, kumštines (ne bokso) pirštines ir mokasinus. Kai jam naudinga, Albino Kėlerio Čechovas apsimeta irzliu ir suvaidėjusiu seniu, leidžiasi nešiojamas ant rankų ar imituodamas paukščių eiseną pagal žodžius „Povas, povas, gaidys, gaidys“ ignoruoja nepatogias tikrovės situacijas. Kartu su Astrovu Čechovas užsiropščia ant kalno ir tarsi sniege dūksta kokaino milteliuose, o tada, sušukęs „Į roges!“, palaimingai nusliuogia banguota čiuožykla žemyn.

Po to, kai Čechovo filmuoti atvyksta carinės televizijos redaktorė Dorn (Eleonora Koriznaitė), vilkinti raudonu lakuotu lietpalčiu ir kalbanti užsienietišku akcentu, neilgai trunka jo iliuzijos apie televiziją, kaip naujas formas: „(...) pavyzdžiu ateities kartoms tos jų televizijos – ji bus protingų žmonių rankose – (...) iš ekranų kalbės didžiausi to laiko mąstytojai – kompozitorių simfonijas klausys milijonai žmonių vienu metu – ir tolimiausių Rytų dykynės nušvis žydra

šviesa – (...) pasaulyje bus milijonai išsilavinusių žmonių.“

Spektaklyje tarp Čechovo sąmonės fantomų veikia ir lokininkė su loku. Raudonas paltas su kailiniais apvadais, veltiniai batai, gėlėta skara – lokininkės, tiksliau, paslaptingos slavų bobos šamanės, atributai. Lolitos Martinonytės vaidinama veikėja, (už)kalbanti išgalvota kalba, dresuoja lokį šokinėti per raudoną gimnastikos juostą, paskatindama jį „Chupa Chups“ ledinuku. Tado Gryn kuriamas meškiukas su oranžiniu šortų kostiumėliu reikliu balsu išdėsto gyvenimo sąlygų pasgailestingąjį Čechovą pageidavimus.

Per Marijos ir Čebutykino vestuvių puotą veikėjai beatodairiškai užgeria ir užvalgo savo nelaimes; nuotaka pasiduoda siautulingam šokiui, per kurį krinta jos kokošnikas. Kai rezignacijos šėlsmas pasiekia aukščiausią tašką, Čechovas yra pasiryžęs iššaudyti savo personažus, bet tai reikštų ir jo paties mirtį. Spektaklio „Sniegas. Moteris. Dvikova“ pradžioje prie švieslentės išsirikiavę veikėjai, sužibus jų vardui, išeina lyg pradėdami efektingą šou, pabaigoje Čechovas tamsoje lieka vienas su didžiulėmis vėžio žnyplėmis vietoj rankų, tarsi prieš mirtį dar kartą atbulomis grįždamas į savo gyvenimą ir kūrybą.

Kronika

LNOBT scenoje pagerbti metų solistai

Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras apdovanojo metų solistus – artistus, kurių pasirodymai 2019-ųjų spektakliuose buvo pripažinti geriausiaisiais. Taip pat įteikta Padėkos premija už ilgametį nepriekaištingą darbą teatro ir jo žiūrovų labui. Visiems laureatams publikos akivaizdoje įteikti garbės raštai, teatro rėmėjų įsteigtos piniginės premijos, „Laikrodžių centro“ skirtos dovanos bei dekoratyvinės statulėlės, kurių autorius – garsus stiklo menininkas Remigijus Kriukas.

„Šie metų solistai apdovanojimai ypatingi tuo, kad turime garbės juos įteikti įpusėjus jubiliejiniam, 100-ajam LNOBT sezonui. Linkiu, kad visi laureatai dar ilgai džiugintų mus savo pasirodymais šio teatro

scenoje“, – pradėdamas ceremoniją kalbėjo LNOBT generalinis direktorius Jonas Sakalauskas.

Metų operos solisto titulas atiteko iškart dviem dainininkams: Rafailui Karpiui ir Liudui Mikalauskui, puikiai pasirodžiusiems Leonardo Bernsteino operetėje „Kandidas“. R. Karpis, premjerinio spektaklio pradžioje žengęs į sceną kaip Pasakotojas, pirmasis iš teatro artistų pradėjo 100-ąjį LNOBT sezoną. „Be to, pernai dainavau Roberto Wilsono statytoje Giacomo Puccini operoje „Turandot“, kurią vadinčiau net ne metų, o dešimtmečio pastatymu mūsų teatre. Šiuo metu ruošiuosi operos „Lošėjas“ premjerai.“, – pasakoja R. Karpis.

„Prisipažinsiu: „Kandido“ personažams kiekviename spektaklyje dar ieškau naujų spalvų. Tai ilgai trunkantis procesas – tarkim, tik pernai pajutau, koks turėtų būti Figaras W.A. Mozarto operoje

„Figaro vedybos“, kurioje dainuoju beveik dešimtmetį. O šį pavasarį susitiksime Gaetano Donizetti operoje „Ana Bolena“, joje tapsiu Anglijos karaliumi Henriku VIII“, – žada L. Mikalauskas.

Metų baleto soliste šįmet išrinkta vos prieš metus Metų baleto vilties apdovanojimą atsiėmusi balerina Julija Stankevičiūtė. „Brangiausi prisiminimai – „Baletų triptiko“ premjera bei „Kūrybinis impulsas“, kuriame pristačiau pirmąją savo pačios sukurtą šokio miniatiūrą, taip pat debiutai baletuose „Čipolinas“ ir „Spragtukas“. Nekantraudama laukiau ispanų choreografės Lolos de Avilos „Žizel“ redakcijos. Man tai – vienas gražiausių klasikinių baletų“, – teigia J. Stankevičiūtė.

Metų operos viltimi pripažinta Monika Pleškytė. Pernai jos sopranas skambėjo premjerose „Kandidas“, „Amžinybė ir viena diena“, „Džanis Skikis“, jaunoji solistė

sėkmingai debiutavo W.A. Mozarto operoje „Figaro vedybos“. „Daugelis mano ankstesnių vaidmenų buvo sukurti operetėse. Jaučiu, kad savo potyriais ir emocijomis jau bręstu operiniam repertuarui ir norėčiau drąsiau sukti šia linkme. Nors sopranų konkurencija itin didelė, man darbų netrūksta: būna, kad ryte repetuoju viename Lietuvos mieste, o vakare dainuoju kitame“, – atvirauja M. Pleškytė.

Metų baleto viltimi išrinkta antrą sezoną LNOBT baleto trupėje šokanti britų balerina Jade Longley. Anglijos nacionalinio baleto mokyklos absolventė, besidairydama patrauklios trupės, sulaukė kelių šalių teatrų pasiūlymų, tačiau atidžiau juos pastudijavusi pirmenybę suteikė Lietuvai. „Man patiko atvira, draugiška jūsų daugiautės baleto trupės atmosfera. Jau pirmaisiais metais čia turėjau galimybę dažnai pasirodyti scenoje, o

jaunai balerinai vien tai yra didelė sėkmė. Šoku nedidelius vaidmenis baletuose „Spragtukas“, „Korsaras“, „Bajaderė“ ir kituose baleto trupės spektakliuose. Ateityje tikiuosi parengti juose pagrindinius vaidmenis, o didžiausia mano svajonė – šokti Džuljetą ir Žizel“, – teigia J. Longley.

Paramos fondas „Orfėjo lyra“ įsteigė ir Padėkos premiją, kuri buvo įteikta LNOBT vyriausiajam šviesų dailininkui Levui Kleinui, šias pareigas ištikimai einančiam jau 40 metų. Per šį laikotarpį L. Kleinas šioje scenoje sukūrė šviesų dizainą daugiau kaip 70 operos ir daugiau kaip 60 baletų pastatymų. Kartu su teatro artistais vyko į gastroles Ispanijoje, Olandijoje, Vokietijoje, JAV, Japonijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Graikijoje, Anglijoje, Egipte, Kinijoje ir bei kitose pasaulio šalyse.

LNOBT INF.

Sugiharos fondo „Diplomatai už gyvybę“ apdovanojimai

*Praėjusį sekmadienį, vasario 2 d., Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje auloje iškilmingai paskelbta Sugiharos fondo „Diplomatai už gyvybę“ skiriama Tolerancijos žmogaus nominacija. 2019 metų Tolerancijos žmogumi tapo žurnalistas, visuomenininkas **Eugenijus Bunka**, daugelį metų puoselėjantis Plungės krašto žydų bendruomenių atminimą.*

*Leonido Donskio premija, skiriama šio fondo valdybos ir Jolantos Donskienės sprendimu, apdovanotas „7 meno dienų“ direktorius **Linas Vildžiūnas**. „Už prasmingą buvimą kultūros lauke, kurio nepaveikė nei santvarkų kaita, nei mados, už nuolatinį priminimą, kad kultūra yra viena pamatinių vertybių, kurios kokybė auga palaikant dialogą ir diskusiją. Už ilgametę kovą su užmarštimi, primenant, kad tik atminties puoselėjimas – tegu ir nepatogios – stiprina dialogą ir empatiją, kad senelių ir prosenelių atsiminimai yra ir jaunosios kartos vertybė, o ne išeinanti atmintis. Už tikėjimą ir pavyzdį, kad tvirta pilietinė pozicija atlaiko tendencingus puolimus, manipuliacijas ir „suvalstybinimo“ pastangas.“*

Spausdiname Lino Vildžiūno pasisakymo tekstą.

Gerbiamoji ponია Jolanta Donskiene, gerbiamieji Sugiharos fondo „Diplomatai už gyvybę“ valdybos nariai, ponios ir ponai,

Priimdamas iš Jūsų rankų šį garbingą apdovanojimą, reiškiantį mano kuklių pastangų įvertinimą, esu giliai sujaudintas ir sykiu sutrikęs. Leonido Donskio premija – tai labai aukštas standartas, prisimenant nepakeičiamą jo vaidmenį mūsų viešajame gyvenime ir moksliniame diskurse, jo novatoriškas įžvalgas, papildžiusias filosofijos ir sociologijos žodyną (imkime kad ir Donskio sykiu su Zygmuntu Baumanu išplėtotą „takiojo blogio“ sampratą paskutinėje abiejų mąstytojų knygoje). Visi mes jaučiame tą tuštumą, kuri atsivėrė viešojoje erdvėje Leonido Donskio netekus, nes jis buvo ryškiausias, o dažnai ir vienintelis mūsų šviesuomenės balsas.

Jo balso nepaprastai trūksta ypač dabar, vertinant – anot knygos „Takusis blogis“ įžvalgų – painią ir prieštaringą, sparčiai kintančią, nenuspėjamą ir neapčiuopiamą modernybę bei dezorientuotą, atomizuotą, fragmentuotą jos visuomenę ir politiką, kurioje nebeliko politikos. Tokioje visuomenėje individo bejėgiškumas ir apleistumas, sąlygojamas neoliberalizmo ir valstybinio biurokratizmo, valstybei neigiant atsakomybę už švietimą ir kultūrą, vartotoju virtęs pilietis tampa neutralus vertybėms ir atsitraukia.

Man regis, kad piliečio, o platesne prasme – pilietinės visuomenės atsitraukimo liudininkai mes dabar ir esame. Ir ne tik todėl, kad piliečiai tampa abejingi vertybėms, – dažnas nusivylęs tiesiog nebemato prasmės ir kaip sovietiniais metais traukiasi į vidinę emigraciją. Todėl šiandien, pats būdamas panašioje situacijoje, ir jaučiuosi sutrikęs. Nebent galiu, kaip sakė Antono Čechovo „Trijų seserų“ personažas Veršininas, kiek pafilosofuoti. Žinia, filosofavo visi

Čechovo pjesių personažai, jiems filosofuojant įvyko Rusiją sunaikinęs bolševikų perversmas.

Manau, kad daugeliui mūsų kelia nerimą pastaraisiais metais vykstantys visuomeninio klimato pokyčiai. Pasiremsiu sava patirtimi. Kai 2000 metais Holokausto ir žydų kultūros Lietuvoje studijų centras „Atminties namai“ drauge su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru (dabar sunku įsivaizduoti, kad toks bendradarbiavimas buvo įmanomas) surengė Valentino Brandišausko sudaryto dokumentų rinkinio „1941 m. Birželio sukilimas“ aptarimą, šalia istorikų ir visuomenės veikėjų pakvietėme į jį ir sukilimo dalyvius. Šie dokumentai akivaizdžiai patvirtina antisemitines sukilimo organizatorių nuostatas, kuriomis buvo užkrėsti sukilėliai, mirga žydus su bolševikais tapatinančia retorika, liudija prieš žydus vykdytą terorą, ir nors diskusijos dalyvių požiūriai į sukilimo pobūdį labai skyrėsi, pokalbis įvyko ir buvo prasmingas.

O kai prieš keletą metų Darius Kuolys, tuomet Vilniaus miesto tarybos narys, pakvietė istorikus į pirmą viešą pokalbį apie Kazio Škirpos istorinius „nuopelnus“, diskusiją paprasčiausiai sužlugdė organizuotai atvykę dešinieji patriotai. Manau, kad radikalizmas visada tikrina leistinumą ribas ir atitinkamai planuoja tolesnes akcijas. Patikrintas nebaudžiamumas leidžia savavališkai atstatyti lentą Jonui Noreikai ir alėjos pavadinimą Kaziui Škirpai. Nuomonės dėl lentos Noreikai neturi nei Vrublevskių biblioteka, nei Mokslų akademija, kitaip tariant, mūsų intelektualinis elitas, o Prezidentas, pagal apibrėžimą – moralinis šalies autoritetas, pareiškia, kad Vilniaus mero sprendimas ją nukabinti neapgalvotai supriešino visuomenę. Sakyčiau, priešingai, – nubrėžė dėsninę visuomenės taktoskyrą, parodydamas, kas yra kas ir ko vertas.

Pozicijų skirtumą išryškino virtualioje erdvėje vykstanti diskusija, tačiau to nepakanka. Ji rodo ne tik santykinę pilietinės visuomenės suaktyvėjimą, bei ir silpną jos lyginamąjį svorį. Tai tiesiog pavieniai balsai, neturintys platesnės paramos. Galime įsivaizduoti demonstracijas prieš miškų kirtimą ir parkų niokojimą, bet ne „sardinių“ judėjimą prieš dešinįjį ekstremizmą. Juo labiau kad Lietuvoje nėra nė vienos politinės jėgos, kuri priešintųsi nacionalizmo tendencijų stiprėjimui.

Čia noriu pasitelkti Donskio ir Baumano vartojamą atminties atrofijos sąvoką. Požiūris į neseną istoriją, ypač – į 1941-uosius, visą nepriklausomybės laikotarpį buvo didysis Lietuvos politikos išbandymas, egzaminas, kurio ji taip ir neišlaikė. Noras matyti savo istoriją švaria, herojišką ir be dėmės nepriklausomybės pradžioje buvo ir politikų, ir jų atstovaujamos ką tik išsilaisvinusios visuomenės bruožas, gal veikiau – pasąmoningas siekis. Oficialusis Lietuvos istorijos naratyvas, formuojamas anaip tol ne istorijos mokslo, taip ir liko susaistytas šio tikslo. Kodėl tokia politinė nuostata nesikeitė ištisus dešimtmečius – tai jau kitas klausimas, kurį paliksiu atvirą.

Priminsiu nebent išėivijos publicisto Zenono V. Rekašiaus 1999 m. „Akiračiams“ rašytą straipsnį „Kodėl Lietuva 1941 m. netapo Trečiojo reicho satelitu“, LR Seimui tuomet sumanius įteisinti Laikinąją vyriausybę kaip šalies valstybingumo tęsėją. Priešęs išvadą, kad LAF'o (Lietuvių aktyvistų fronto) sudaryta Laikinoji vyriausybė buvo neteisėta ir savo kreipimusi į tautą siūlėsi Vokietijai į satelites, Rekašius apžvelgia ir išėivijos požiūrį į Laikinąją vyriausybę po karo, kas man atrodo svarbu ir mažai žinoma.

Pastangų atkurti Laikinosios vyriausybės veiklą, anot Rekašiaus, buvo jau pirmosiomis išėiviško gyvenimo dienomis. Buvo pasiūlymų VLIK'ui (Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui) egzilinės vyriausybės funkcijas pavesti Laikinajai vyriausybei, kurios nariai tuo metu jau gyveno pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. Tačiau keturios iš dešimties VLIK'ą sudariusių grupių – Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga (Stasys Žymantas), Lietuvos socialdemokratų partija (Juozas Kaminskas – šia pavarde po karo gyveno Nepriklausomybės Akto signataras, pirmasis VLIK'o pirmininkas Steponas Kairys, išvykęs iš Lietuvos su padirbtais dokumentais), Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga (Andrius Valuckas) ir Ūkininkų partija (Vaclovas Sidzikauskas) – įteikė ultimatyvų

pareiškimą, išskeldami sąlygas, kurių neįvykdžius minėtos politinės grupės iš VLIK'o pasitrauktų. Viena iš tų sąlygų skamba taip: „Turi būti atvestos bet kurios vadinamos Laikinosios Vyriausybės, sudarytos 1941 metų birželio mėn., pretenzijos vienu ar kitu būdu toliau dalyvauti nepriklausomos Lietuvos valstybinio gyvenimo tvarkyme“.

1945 m. liepos 3 d. VLIK'o posėdyje buvo priimtas nutarimas, patenkinantis šiuos reikalavimus: buvo pabrėžtas būsimos Lietuvos valstybės demokratinis pobūdis ir demokratiniai jos atstatymo procesai, o Laikinoji vyriausybė nebuvo net paminėta. „Taigi, 1945 metais, – apibendrina Zenonas Rekašius, – kai 1941 metų įvykiai dar buvo gyvi žmonių atmintyje (išskirta mano – L. V.), politinės veiklos išėivijoje vadaai matė reikalą visiškai atsiriboti nuo 1941 m. birželio Laikinosios vyriausybės.“

1990 metais atstatant Lietuvos nepriklausomybę, 1941-ųjų įvykiai, matyt, jau buvo išblėję iš daugumos politikų gyvos atminties, užgožti sovietmečio nuoskaudų, ir vertinant šiuos įvykius įsigalėjo išėivijos frontininkų (kitaip tariant, LAF'o politinės tradicijos tęsėjų) naratyvas. Tai esminis Lietuvos Respublikos demokratijos paradoksas, pasireiškiantis sistemingai kartojamomis klaidomis. Paskutinis pavyzdys – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos pirminko (orvėliška skamba jau pats komisijos pavadinimas) Arūno Gumuliausko siūlomas nutarimo projektas, kuriame teigiama, kad Lietuvos valstybė ir lietuvių tauta nedalyvavo Holokauste, nes tuo metu buvo okupuota. Tai nenauja atsakomybės permetimo logika. Ją pasitelkė frontininkai, perėmė antisemitizmo „klasikas“ Jonas Mikeľinskas, tvirtinęs, kad Holokaustas lietuviams buvo vien okupacijos primestas, o žydai patys užsitraukė juos ištikusią Katastrofą. Panašių teiginių nutarimo projekte, žinoma, nerasime, tačiau jo priėmimas reikštų atsiribojimą nuo atsakomybės valstybiniu lygiu.

Net jei nutarimas sumanytas kaip atsakas į Rusijos informacinio karo vykdomą šmeižimo kampaniją, jis paklūsta primestoms žaidimo taisyklėms ir jau savo ruožtu iškraipo istoriją. Akivaizdi šio karo išdava yra nacionalizmo ideologijos stiprėjimas visose viešojo gyvenimo srityse – mokykloje, kariuomenėje, medijose. Ir nesutikčiau, kad tai būtinas nedidelės valstybės gynybinis atsakas į nesaugią tarptautinę padėtį. Priešingai, nacionalizmo ideologija silpnina visuomenę iš vidaus, atima kritinį

mąstymą, gilina atminties atrofiją, galų gale – atkelia vartus radikalizmui. Murzas ir pankas netrukus gali pakeisti Sąjūdžio strategai ir filosofai, o tai kur kas pavojingiau.

Nepriklausoma Lietuvos valstybė 1990-aisiais buvo ne sukurta, bet atkurta, atstatyta, ir ši politinės kovos strategija puikiai pasiteisino. Tačiau vertybinis valstybės pamatas iki šiol taip ir nėra kuriamas, bet atkuriamas, kitaip tariant, nekritiškai ir selektyviai semiantis išteklių iš praeities. Oficialusis tautinės istorijos pasakojimas linkęs apeiti nepatogias temas ir virsta tuščiu patriotiniu kevalu be realaus turinio, skiepija augančiai kartai gatavas klišes ir apeiginius ritualus, istorinė atmintis sparčiai trumpėja ir darosi nepakanti kitokiam veiksmui ar nuomonei. Taip, pasitaikius tinkamai progai ir pasinaudojus partizanų kultu, iki nulio buvo sumenkinta visuomeniniam diskursui nepaprastai svarbios, kad ir prieštaringos, Rūtos Vanagaitės knygos „Mūsiškiai“ reikšmė. Su Mariumi Ivaškevičiumi pasisėkė prasciau, šie išpuoliai, žinoma kainavo rašytojui sveikatos, tačiau tik apnuogino istorijos politikos paranoją. Vis dėlto būtent ji formuoja požiūrį į praeitį ir yra paveiki. Pastaraisiais metais kino ir televizijos ekranus užtvindę menkaverčiai propagandiniai istoriniai filmai, matyt, atlieka savo „auklėjamąjį“ vaidmenį, jei nenu-dailintą pokario tikrovę parodantis Šarūno Barto filmas „Sutemose“ suvokiamas kaip jos iškraipymas, pasitarnausiantis Kremlui.

„Kiekviena kolektyvinės atminties atmaina yra selektyvi ir kitokia būti negali, – sako Zygmuntas Baumanas „Takiajame blogyje“, – tačiau šią atranką kreipia dabartiniai arba kylantys istorijos politikai. (...) Politinė sėkmė reiškia gebėjimą perdirbti istorinę atmintį (iš pradžių pakeičiant gatvių ir skverų pavadinimus, perrašant vadovėlius, pakeičiant paminklus viešosiose erdvėse), – o tai savo ruožtu teikia politikai sėkmę – arba bent jau taip manoma.“

Vis dėlto norėčiau tikėti, kad tai iliuzinė sėkmė. Pastarosiomis savaitėmis nepaprastai suaktyvėjęs viešasis diskursas internetinėje erdvėje džiugina ir atrodo kaip pokyčio pradžia. Juk ir stagnacija kada nors pasibaigia.

LINAS VILDŽIŪNAS

Eugenijaus Bunkos pasisakymo tekstą galima rasti interneto leidinyje 7md. lt.

Kas nutiko Ievai?

ATKELTA IŠ 1 PSL.

lavkraftišką kosminę pabaisą tapybinėje instaliacijoje „Rašymas ant sienos“ (2003). Prenataliniai hidronauto kostiumai, panėšėjantys į iš pirmąpradės gyvybės sriubos ką tik iššokusią dvikoję žuvį, tarsi praneša, kad mechanškai, abejingai, šaltai visatai žmonių atsiradimas ir neišvengiamas išnykimas yra nė motais.

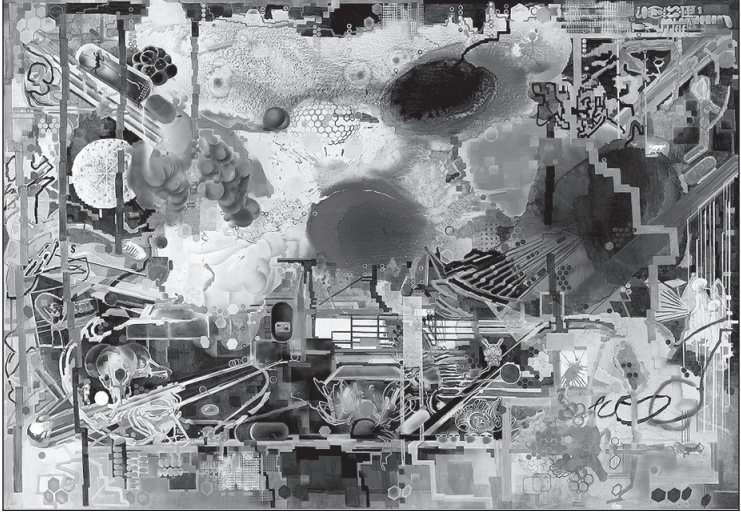
Sudėtingas rožinis planetariumas „Migruojančioje neurogenezėje“ (2001) įamžina ateivio / imigranto būsenas. Tai psichodelinė ir technologinė fantazija, išspinduliuojanti masinio reginio efektą. Dėl tapybos intervencijos įvyksta kosminė ventiliacija, kuria bandoma pravėdinti į senas vertybes ir idėjas įsikibusį protą. Naujausiais technologijos pasiekimais išplėtėme savo kūnus erdvėje ir pratęsėme centrinę nervų sistemą visatoje, tačiau sapnuose vis tiek grįžtame ant vaikystės kalvos, nuo kurios žiemą leisdavomės ro-gėmis. Bioninė ranka, grojanti pianinu, gyvuoja toje pačioje plokštumoje kaip ir taškinio delnų masažo, siekiančio užčiuopti dangišką energiją, instrukcija.

Vėlesniuose kūriniuose „Atsijungta“ (2014), „Įgalinti pulsą“ (2015), „Technologinis aš“ (2016)

ateitis atrodo konkretizuota ir stabiliai progresuojanti. Dėl postmodernios vaizduotės apsilankymas kosmose yra ne tik ekspansinė, bet ir introspektyvi kelionė, per kurią suvokiamas kūno trapumas ir sąmonės virsmas: rentgenai, biopsijos, mamografijos, magnetinio rezonanso tomografijos, chemo- ir radioterapijų ciklai ir fazės – virsmas, jo stebėjimas ir reagavimas į jį vyksta beveik paraleliai. Nuo pirmųjų piešinių neolitiniuose urvuose iki greitėjančių elektroninių technologijų miestų šviesų, nuo Adomo iki atomo sąmonės. Šis mįslingas, ateities miglą perskrodžiantis skrydis į gylį savo maršrutu pasirenka sistemas, panašias į kelius ir kanalus, kraujagysles ir elektroninės komunikacijos tinklus, kurie gali grąžinti žmoniją į palaimos būklę, panašią į tą, kuri buvo rojaus sode. Tarsi visa žmonija galėtų turėti bendrą sąmonę, tolygiai pasklidusį, becentrį vientisumą be hierarchinio išsidėstymo. Žmonija, grįžtanti į amžinos dabarties pažadėtąją žemę? Daugelio pasaulio religijų išaukštintas bendrumo su visata jausmas, atrodo, ranka pasiekiamas po nušvitimo, kuris

dabar yra informacinio greitkelio judėjimas, susiliejančias į formų amalgamą ir galiausiai susikonzentruojantis visur prasiskverbiantio lazerio spindulyje.

Žemės atmosfera yra optiškai nevienalytė ir gali būti, kad, pirmą kartą pamatę Žemę, neatpažintume jos kaip savo planetos. Cikle „Ne manoji Žemė“ (2016) nepripažįstami Žemės palikuonys, jos pum-purinio dauginimosi vaisiai, o gal tai jau pakitusios žiūros kaltė – kosmoso erdvėje prie kitokio šviesos kiekio prisitaikiusio akies lęšiuko pokštai. Pasaulis pasikeitė lėčiau negu žmogus. Tas pats pasaulis, kurį dabar suvokiame ne tik žmo-giškaisiais pojūčiais, bet ir girosko-pais, temperatūros zondais, hidro-fonais ir cheminiais monitoriais. Tai skatina žmones pertvarkyti savo pasaulėvaizdį pagal kibernetinės erdvės taisykles. Pažangiosios technologijos kuria naujas jausenos ir minties struktūras. Atrodo, kad Martinaitytės-Mediodios kūriniai yra tarsi šviesolaidinių jutiklių nus-kenuota realybė, išversta į virtu-alybės kalbą – skaitmeninį kodą. Pačiuose naujausiuose kūriniuose „Arkties skeletai“ ir „Tirpimas

Ieva Martinaitytė-Mediodia, „Perskirstymas“. 2019 m.

AUTORĖS NUOTR.

vyksta toli“, sukurtuose 2019 m., nerimas dėl kylančios išnykimo ir sunaikinimo grėsmės įgauna fi-zinį pavidalą. Abejonė visuomenės madingu rūpesčiu ir jos tikrosios apatijos suvokimas ledo krista-lams kūrinyje suteikia veik kiber-netinį skydą. Atrodo, susitaikome su tuo, kad daug lengviau gamtą suarchyvuoti, suskaitmeninti, negu išgelbėti.

Nuo pat žmonijos pradžios kan-kinęs tikėjimas, kad ateityje laukia

susidūrimas su nesuvokiamomis gyvybės formomis, veikiančiomis pagal nesuvokiamus dėsnius, ga-liausiai tampa suvokimu, kad patys pasiekę technologinę transcenden-ciją tapsime būtybėmis, egzistuo-jančiomis už istorinės ir evange-linės atminties. Tai neprieštarauja sugrąžintojo rojaus stebuklui, o tai, kas nutiko Ievai, – ir baugina, ir keri.

Paroda veikia iki vasario 23 d.

Už mūzos etiketės – ryški kūrėja

Doros Maar retrospektyva „Tate Modern“ galerijoje Londone

MARTYNA JURKEVIČIŪTĖ

„Raudanti moteris juokiasi paskutinė“, – skelbia „The Guardian“ laikraščio antraštė. Tik šį kartą kalbama ne apie Picasso ir garsųjį paveikslą, o apie jo mūza, modeliu bei meiluže vadintą prancūzų kilmės dailininkę Dorą Maar (1907–1997, tikrasis vardas Henriette Theodora Markovitch). Praėjusiais metais viena įtakingiausių Paryžiaus meno erdvių – George'o Pompidou meno centras – visuo-menei pristatė menininkės retrospektyvinę parodą, kuri šiuo metu perkelta į „Tate Modern“ galeriją Londone, o vėliau keliaus į Paulo Getty muziejų Los Andžele. Ilgai buvusi nustumta į paraštes, ne tik visuomenės atmintyje, bet ir meno kritikų darbuose, Dora Maar galiausiai iškilo iš už Picasso mūzos šešėlio. Ši paroda – trijų didžiųjų galerijų bendras darbas siekiant ne tik parodyti, kokia buvo Maar, bet ir nubraukti jai kabintas etiketes.

Menininkės kūryba keitėsi dažnai, o kartais ir gana dramatiškai. Parodoje kūriniai eksponuojami chronologiškai, 9 salės orientuotos į skirtingus menininkės kūrybos etapus. Nors pirmoji salė informacinė,

Dora Maar, „Tate Modern“ ekspozicijos fragmentas. 2019 m.

A. DUNKLEY NUOTR.

skirta biografijai, tekstas parodoje neužgožia vaizdinės medžiagos, kaip kad nutiko šiuo metu eksponuojamoje Nam Yune Paiko parodoje (tame pačiame „Tate Modern“ aukšte), kur teksto paklodės bei citatų gausybė ne tik nuvargina lankytojus, bet ir užgožia kūrinius,

kliudo iki galo juos savarankiškai suprasti. Doros Maar parodoje tekstas išlaiko pagalbinės priemonės vaidmenį, lankytojams pateikia istorinį kontekstą.

Ankstyvasis menininkės kūrybos laikotarpis išskirstytas į 4 sales. Pirmoji skirta komercinei, mados

fotografijai. Čia pinasi estetiškas žmogaus kūno įamžinimas ir meniniai dailininkės ieškojimai, atsiranda pirmieji fotomontažai. Išsiskiria aktų fotografija, nemažai darbų sukurti su aktore ir modeliu Assia Granatouroff (1911–1982). Naudodama stiprius kontrastus,

žaisdama su šviesa ir šešėliu bei ieškodama netikėtų kompozicijų, menininkė sukūrė labai poetiskus ir išraiškingus Assios portretus, kurie buvo plačiai spausdinami to meto mados bei erotikos žurnaluose.

Dvi salės skirtos gatvės fotogra-fijai. Perėjimą nuo komercinės fotogra-fijos prie kasdienio gyvenimo reali-jų fiksavimo lėmė 1929 m. pra-sidėjusi ir visą Europą palietusi eko-nominė krizė: didėjo skurdas, be-darbių skaičius. Menininkė jautė poreikį fiksuoti ir parodyti šių žmo-nių padėtį bei gyvenimą. Su foto-aparatu rankose ji žengė į didžiųjų Europos miestų Londono, Pary-žiaus bei Barselonos gatves, kad galėtų įamžinti varganą ir tamsų žmonių gyvenimą. Nuo sienų žvel-gia senolės, pardavinėjančios lote-rijos bilietus prie „Oxford Circus“, kostiumuotas ir iš pažiūros intelek-tualus, tačiau elgetaujantis senolis, niūrios eilės darbininkų, laukiančių mėnesinio atlyginimo. Menininkei puikiai pavyko pagauti laiko dvasią ir užfiksuoti kasdienio gyvenimo tėkmę.

Salę, skirtą menininkės surrea-listiniams darbams, kuratoriai

NUKELTA Į 9 PSL.

Ramus buvimas

Leono Striogos retrospektyva „Su gimimo diena, Leonai!“ Vilniaus dailės akademijos „Titanike“

TAUTVYDAS PETRAUSKAS

Pirmoji šiemet Vilniaus dailės akademijos „Titanike“ atidaryta paroda yra šventinė. Nuo sausio 21-osios veikia keturių kuratorių surengta skulptoriaus Leono Striogos retrospektyva „Su gimimo diena, Leonai!“, žyminti menininko 90-metį. Skaičius – parodoms neįprastai, bet pagarbiai didelis, žodis „retrospektyva“ taip pat skamba tarsi diagnozė, nurodanti būklę, jog štai, kūrybos zenitas jau pasiektas, metas viską apžvelgti. Vis dėlto, išėjus iš parodos, neapleido banali mintis, jog amžius – tiesiog skaičius, o retrospektyva, nurodanti parodos pobūdį, asmeniniame žodyne kiek išsiplėtė. Parodą gyvybingą daro ne tik „saulėtas“, mažorinis jos plakatas ar pavadinimas su nedažnai matomu šauksmininko linksniu, bet ir apgalvotas ekspozicijos komponavimas (nuopelnai, ko gero, tenka žymiesiems skulptoriams, vieniems parodos kuratorių – Ksenijai Jeroševaitei ir Vladui Urbanavičiui), tačiau, žinoma, esmingiausias objektas – Leono Striogos skulptūros.

Parodos anotacijoje viena kuratorių, menotyrininkė Giedrė Jankevičiūtė (ketvirtasis, dar neminėtas kuratorius – kolekcininkas Ramutis Petniūnas) glaustai, aiškiai bei nuosekliai apibendrina skulptoriaus Striogos gyvenimą ir jo kūryboje vyraujančius modernistinius ieškojimus. Viskas, kas galėtų rūpėti atvykusiam apžiūrėti parodą, toje anotacijoje tarsi jau išsakyta, tad, panašu, belieka dalintis nebe socialiniais ar istoriniais aspektais,

Ekspozicijos fragmentas

teikiančiais kontekstą, o veikiau asmeninėmis mintimis, kilusiomis žvelgiant į parodos visumą ir į atskirus jos vienetus. Apmąstant pirmajame „Titaniko“ aukšte esančioje parodoje pateiktus eksponatus, galvoje kyla vaizdiniai apie nuolatinį fizinį skulptoriaus Leono Striogos bei jo kuriamų objektų kontaktą, apie drožles visur aplink. Kitaip nei, pavyzdžiui, tapyboje, kur po truputį vis kažkas pridedama, kad būtų pasiekta visuma (galbūt išskyrus, tarkime, Lucio Fontanos ar idėjiškai panašių į jį atvejus, kalbant apie modernizmą), čia visumą bandoma pasiekti po truputį vis kažką atimant – nudrožiant, nukalant, nupjaunant. Dauguma eksponuojamų skulptūrų yra kamerinių matmenų, vos kelios masyvesnės.

Žvalgantis parodoje atrodo, kad Strioga kūrybai daugiausia ima

medį, tad tikimybė, jog menininkas renkasi būtent tokius dydžius siekdamas sutaupyti, nėra itin tikėtina. Čia peršasi dar viena banali visų girdėta mintis, jog svarbu ne ūgis, o smūgis, o norimam tikslui realizuoti skulptoriui pakanka būtent tokių dydžių, kokius matome parodoje – ne didingų, ne jūzių, ne siekiančių dominuoti, o greičiau buitiskų. Buitiškumas šiuo atveju apibrėžtinai ne idėjinio paprastumo ar lėkštumo prasme, bet skulptūrų gebėjimo būti „apgyvendintų“ namuose. Jei tektų likti vienam (ar tiesiog atsidurti) patalpoje su kuria nors iš Leono Striogos skulptūrų, jausčiausi paprastai ir neįsitempęs, kitaip nei, pavyzdžiui, būdamas kambaryje su ant sienos kabančiais dideliais elnio ragais.

Žodis „apgyvendinimas“, ko gero, tiktų ir kalbant apie skulptoriaus

siekiamus tikslus. Bene visos šioje retrospektyvoje matomos skulptūros arba vaizduoja regimąjį pasaulį, arba šiek tiek jį abstrahuoja, tačiau į grynąją abstrakciją formos atžvilgiu, regis, nesiekiamo išeiti. Tokiu būdu Strioga savo kūriniuose apgyvendina žmones arba gyvūnus. Dalis skulptūrų yra portretinės, skirtos konkrečioms asmenims (pvz., Robertui Antiniui), kitos – menamiems, belyčiams, tokiose jis įkurdina konkrečią būseną, egzistencinį būvį, įtaigiai išreikštą veido išraiškoje, rankų padėtyje, kurios tuo pačiu metu tarsi ir pasisveikina, ir atsisveikina, it būtų įstrigusios laike ir erdvėje.

Šitokie egzistenciniai motyvai pretenduoja persmelkti žiūrovą ar skulptūros savininką. Dauguma parodos skulptūrų yra pasiskolintos iš įvairių muziejinių ar privačių

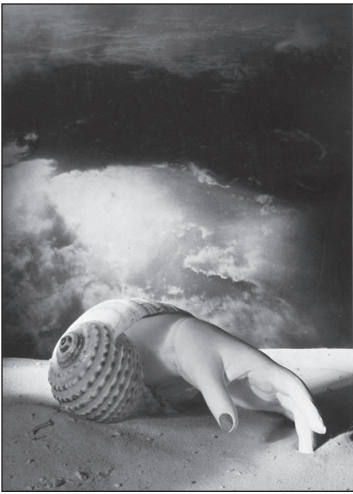
kolekcijų, kas taip pat šį tą pasako apie menininką – imi galvoti apie kūrinio kelią, bendrabūvį su aplinka. Striogos skulptūros nepasižymi niūrių būsenų perteikimu, atvirkščiai, jose esama šilumos. Be to, spalviniu atžvilgiu dominuoja šviesios spalvos, dauguma eksponatų – ne grublėtų ar kampuotų, o aptakių formų, kurios ne kelia įtampą, o ją tarsi mažina. Ypač asociacijos su šiluma kyla ekspozicijos pradžioje, kur ant žemo skaidraus pjedestalo sustatyta keliolika nedelių medinių skulptūrų. Jų tolygiai išskaptuota faktūra primena kažkokį kailį ar avies vilną.

Susumavus subjektyvias mintis, man atrodo, jog šia Striogos retrospektyva (nes apibendrinti visą jo kūrybą galėtų tik matę daugiau jos) bandyta perteikti ramios menininko egzistencijos atspindžius jo kūriniuose. Tai primena Albertą Camus, kuris patarė Sizifą įsivaizduoti besisąpysantį, kai jis vis ridena ir ridena didįjį akmenį į kalnėn. Man priėjus prie ekspozicijos salės gale esančio ekrano, buvo rodomas spalvotas, geros kokybės vaizdo įrašas. Jame matomas kaimo sodyboje ant didelių sūpynių gulintis ir lėtai besisupantis Leonas Strioga. Po maždaug 10 sekundžių jis nusiima iki tol jam ant akių buvusią mažą tamsiai raudoną skarelę, atsisuka į operatorių (ar žiūrovą) ir smagiai, gyvybingai nusijuokia. Kyla mintis, kad čia reikia baigti žiūrėti ir eiti su šiuo vaizdu atgal prie kūrinių.

Paroda veikia iki vasario 16 d.

ATKELTA IŠ 8 PSL.

simboliškai pradeda dailininkės darytais garsių menininkų portretais. Nuo sienos į lankytojus žvelgia Brassai, Paulis Eluardas, Cecilas Beatonas, Irvingas Pennas bei Lee Miller. Ir tai tik keletas išskirtinių to meto žmonių, su kuriais susikirto Doros Maar kūrybinis kelias. Menininkė buvo viena iš nedaugelio moterų, priklausiusių glaustam siurrealistų ratui, o jos darbai Parýžiaus galerijose eksponuoti šalia Mano Ray'aus ir Salvadora Dali kūrybos. Šio laikotarpio kūriniai tamsūs, mistiški, kai kada net kraupūs, tiria ribą tarp realybės ir pasąmonės, žiūrovus perkelia kažkur anapus tikrovės. Iš dangaus peizažo žvelgia pavienės akys, iš kriauklės lenda moteriška plaštaka. Keisti siužetai, būtybės bei gyvūnai keičiasi ir mainosi unikaliuose menininkės kūriniuose. Kartais Maar eksperimentuodavo su tais pačiais objektais klijuodama juos į skirtingus kontekstus, kurdama vis kitokią, naują istoriją. Tai puikiai matoma

Dora Maar, be pavadinimo. 1934 m.

CENTRE POMPIDOU IR DACS, NUOS.

studijoje „29 rue d'Astorg“, šis dailininkės darbas laikytas siurrealistinės fotografijos šedevru ir tarpukariu daugelyje galerijų puikavosi tarp geriausių kūrinių. Salėje maišosi ir nedaugeliui žinomi, ir jau chrestomatiniiais tapę menininkės darbai, todėl vaikštinėjant ekspozicijoje užplūsta tiek geras atpažinimo, tiek ir netikėtų radybų jausmas.

Atskira salė skiriama ir lemtingai menininkės draugystei su Pablo Picasso paminėti. Čia eksponuojami abiejų dailininkų darbai. Ant sienos projektuojamos Maar darytos „Guernicos“ (1937) nuotraukos, šalia kabo ir garsioji „Raudančios moters“ (1937) drobė. Dviejų menininkų draugystė abiem buvo stiprus impulsas ir svarbi kūrybinė paspartis įgyvendinti naujas idėjas. Maar supažindino Picasso su fotografijos meno užkulisiais bei galimybėmis, o Picasso paskatino ją vėl imtis teptuko ir grįžti prie drobės. Šiuo laikotarpiu menininkė tyrinėjo kubizmą, sukūrė nemažai kubistinių portretų. Parodos aprašyme net kelis kartus minima, jog dviejų dailininkų pažinties laikotarpiu Maar tapybos stilistika keičiasi. Gaila, salėse neteko pamatyti nė vienos ankstyvojo laikotarpio menininkės drobės. Tačiau be galo įdomūs vėliau, po kubistinio laikotarpio, atsiradę jos tapybos kūriniai, atveriantys duris į kitokią pažintį su menininke. Žinoma, jog Maar sunkiai išgyveno išsiskyrimą su Picasso ir

niekada iki galo neatsigavo. Galbūt todėl vėlesni tapybos darbai asmeniškesni, paveikti stiprių išgyvenimų. Čia išnyra niūrūs ir statiški natiurmortai, abstraktūs, ilgesingi peizažai, akvarelės studijos.

Vis dėlto Maar prigimtis ją visuomet šaukė grįžti prie fotografijos. Gyvenimo pabaigoje ji atsisakė aplinkos vaizdų fiksavimo, atsisakė fotoaparato ir užsidarė studijoje. „Gatvės gyvenimas smarkiai pasikeitė, nemanote? Jis toks ekstravagantiškas... bet kartu nebe toks įdomus, net banalus“, – ant paskutinės parodos salės sienos išnyra tokie menininkės 1994 m. pasakyti žodžiai. Šios salės sienos, nudažytos juoda spalva, imituoja menininkės darbo vietą, fotolaboratoriją, kurioje Maar praleisdavo daugiausia laiko. Devintajame dešimtmetyje dailininkė ant jautraus fotopopieriaus dėdama įvairius kasdieniame gyvenime naudojamus objektus arba apšviesdama įvairius paviršius kūrė fotogramas. Žvelgiant į šiuos menininkės darbus akį patraukia neaiškių linijų šokis. Nespalvoti

darbai lyg impulsyvi tėkmė – chaotiški ir ekspresyvūs.

Parodą tenka palikti per ten pat, per kur ir įėjai, nežinau, ar tai kuratorių plano dalis, ar tiesiog nebuvo kitokių architektūrinių sprendimų, bet galiausiai tai suveikia labai teigiamai. Lankytojai gauna dar vieną galimybę ramiai pereiti per ekspoziciją, dar kartą stabtelėti prie labiausiai akį patraukusių darbų. Tai pirmoji tokio masto dailininkės paroda, įtraukianti ne tik jos fotografijos darbus, bet daug erdvės paliekanti ir tapybos kūriniams bei vėlyvosios kūrybos eksperimentams. Kuratorių siekis atskleisti Doros Maar asmenybę, išblukinti taip ilgai prie menininkės vardo klijuotas etiketes įvykdytas sėkmingai. Su šia paroda Dora Maar išlipa iš Picasso paveikslų rėmų ir tvirtai stoja šalia kitų didžiųjų XX a. menininkų.

Paroda „Tate Modern“ Londone veikia iki kovo 15 d.

Paulo Getty muziejuje Los Andžele paroda veiks lapkričio 21 – 2021 m. liepos 26 d.

Mito tikrovė

Kaip Federico Fellini kūrė „Satyrikoną“

Vasario 9, 16 ir 23 d. „Skalvijos“ kino klasikos vakaruose bus galima prisiminti Federico Fellini 1969 m. filmą „Satyrikonas“ („Fellini Satyricon“). Tai laisva Petronijaus Arbitro kūrinio ekranizacija. Pateikiame vienos įžvalgiausių režisieriaus kūrybos tyrinėtojų Marios Kornatowskos knygos „Fellini“ (1989) ištraukas apie tai, kaip Fellini rengėsi filmavimui.

Su neįtikėtina energija Fellini ėmėsi studijuoti epochą. Lankė muziejus, Pompėją ir Herkulumą, gilinosi į istorinius šaltinius, mokslo populiarinimo knygas, ypač ikonografinę medžiagą. Kreipėsi patarimų į geriausius antikinės literatūros ir istorijos specialistus. Filmo konsultantu tapo garsus klasikinis filologas Luca Canali. Fellini norėjo, kad jo „Satyrikonas“ neprintų sąlygiškos, saldžios senovės, kurią žiūrovų sąmonėje įtvirtino italų ir Holivudo kinematografija. Kita vertus, Fellini nesiekė tiksliai rekonstruoti istorijos. Jis mąstė apie kūrinį ties sapno vizijos ir reportažo iš tolimos, nežinomos planetos – „Romos planetos“ – riba, kai viskas tarsi artima ir pažįstama, bet vis dėlto svetima ir nesuprantama. Jis mąstė apie filmą, kuris leistų pajusti milžinišką distanciją tarp rodomo pasaulio ir šiuolaikinio žiūrovo. Tokiam sumanymui turėjo paklusti dramaturginė ir vizualioji filmo koncepcija, kurios pagrindu tapo faktas, kad iki mūsų dienų išliko tik Petronijaus romano fragmentai.

„Satyrikone“ Fellini atrado galimybę, brendusią nuo „Saldaus gyvenimo“ laikų, sukurti reginį, kuriame viskas būtų ekstremalu, kuris būtų fragmentiškas, statiškas, vizualus, perdėtas iki deformacijos. Išsvajotą galimybę parodyti priešmirtinio paroksizmo apimtą pasaulį, kai geriausiai juntamas gyvenimo skonis nepastebimai tampa nuobodus ir pereina į pabaigos nuojautą (Trimachiono puota!).

Rašydamas scenarijų Fellini kartu piešė dekoracijų ir kostiumų eskizus. Pačiose keisčiausiose bendruomenėse jis ieškojo savo filmui aktorių ypatingais, nešiuolaikiškais, kartais beveik nežmogiškais veidais. Taip Trimachionu tapo Romoje populiarios tratorijos „Po Mauru“ savininkas. Gitonę suvaidinęs Maxas Bornas „pagautas“ vienoje hipių stovykloje. Hiramą Kelleris-Ascilto priklausė populiaraus miuziklo „Plaukai“ atlikėjų grupei. Donyale Luna-Enotėja netrukus tapo viena populiariausių fotomodelių.

Didžioji dalis aktorių buvo neprofesionalūs arba pradedantys. Iš pradžių Fellini net manė, kad bloga vaidyba ir asinchroniškas garsas gali tapti tobula išraiškos priemone, sustiprinančia svetimumo jausmą

ir distanciją, archajiškumo ir pirmykštiškumo pojūtį, kuriuos turi sukelti filmas.

1968-ųjų rugsėjį ir spalį baigtas derinti scenarijaus tekstas, kurio Fellini šįkart privalėjo laikytis beveik tiksliai. Bendraautoris vėl buvo Bernardino Zapponi. Taip įtvirtintas išsiskyrimas su senąja filmavimo grupe. Liko tik „angeliškasis“, kaip jį vadino Fellini, Nino Rota.

Petronijus buvo interpretuojamas gana laisvai, pakeičiant įvykių eigą ir personažų pobūdį, atsiskaitant kai kurių epizodų bei veikėjų ir pridėdant kitus, paimtus iš Ovidijaus „Metamorfozių“, Apulėjaus „Aukso asilo“ arba (daugiausia) iš abiejų scenaristų fantazijos, pažadintos senovinių pasakojimų ir mitų skaitymo. Beveik visa antroji filmo dalis, pradedant laivo palikimu, buvo sugalvota. Prikurtas Vernakijo „teatras“, imperatoriaus nužudymas, scena garbingų patricijų viloje, Hermafrodito (kartu su Nimfomane) epizodas, cirkas, kurio labirinte Enkolpijus kovoja su jaunuoliu, dėvinčiu Minotauro kaukę, Malonumų sodo epizodas. Pakeistas ir kelių knygos epizodų pobūdis.

Filmavimas iškilmingai prasidėjo lapkričio 9 dieną. Beveik visus „Cinecitta“ studijos paviljonus užėmė „Satyrikono“ filmavimo grupė. Nuo pat pradžių filmas kėlė milžinišką susidomėjimą, filmavimo aikštelėje

Kadras iš filmo „Satyrikonas“

grūdosi žurnalistai iš viso pasaulio. Fellini nuolat davė interviu, kurie dėl juose girdimų „idėjinių deklaracijų“ didžiausią atgarsį sukėlė tarp jaunimo. Tad nieko keista, kad ryšium su amerikietiška „Satyrikono“ premjera lankydamasis JAV Fellini sulaukė tiesiog beprotiško „maištingų“ jaunų žmonių entuziazmo. Dar prieš penkiolika metų beveik anachronišku laikytas kūrėjas staiga tapo labai artimas pusiau anarchistiniams, pusiau mistiniams judėjimams, kurie antroje 7-ojo

dešimtmečio pusėje tapo populiariūs Vakarų Europoje ir JAV. Visiškai netikėtai Fellini virto dalies jaunosios kartos pažiūrų pranašu ir reiškėju.

Dėmesį traukiantis magnetas, be abejo, buvo skandalingas erotinis kūrinio prieskonis, juolab kad nuo „Saldaus gyvenimo“ laikų Fellini buvo paskelbtas erotizmo dainiumi. „Espresso“ redakcija net surengė mokslinę diskusiją tema „Erotizmas Italijoje AD 1970 m. ir imperatoriaus laikų Romoje. Kas buvo nuodėmė pagonių laikais?“

Nestigo ir skandalų. 1962 m. prodiuseris Alfredo Bini buvo paskelbęs apie „Satyrikono“ ekranizaciją, bet vėliau jos atsisakė. Projektą jis prisiminė tada, kai buvo pranešta apie Fellini sumanymą. Tada Bini skubiai subūrė filmavimo grupę ir aktorius, o režisieriumi paskyrė Gianą Luigi Polidoro.

Ginčas baigėsi teisme: Fellini turėjo pakeisti pavadinimą. Būta kelių variantų: „Fellinicon“, „Heroticon“, „Senovės Romos mitai ir legendos“. Galiausiai pasirinktas „Fellini Satyricon“. Polidoro filmas baigtas anksčiau, bet jo likimas nebuvo sėkmingas.

1969 m. gegužės 23 d. nufilmuotas paskutinis kadras. Filmavimas, įskaitant švenčių pertraukas, truko 20 savaitių. Filmą nufilmuotas paviljonuose, išskyrus scenas jūroje ir pakrantėje.

Kadras iš filmo „Satyrikonas“

ir režisierius lotynų kalbos turėjo atsisakyti. Galiausiai apsiribota keliomis lotyniškais frazėmis (pvz., paskutiniai Enkolpijaus žodžiai), o dialogams suteiktas slengo atspalvis, italų žiūrovų ausyse skambantis gana keistai ir archajiškai, bet suprantamai.

Fellini surinko maždaug 300 plokštelių su originaliais egzotiškos, primityvios afrikiečių, japonų, kinų, Tibeto, indų muzikos įrašais. Senos lopšinės, dainos, himnai tapo filmo muzikos pagrindu.

1969 m. rugpjūtį filmas buvo parengtas rodyti. „Kaip iš tikrųjų atrodo filmas? Pats nežinau. Kiti filmai atspindėjo mano idėjas, jausmus, fantazijas. Šitas yra šalta atlikta operacija. Jei jis geras, tai grynai vaizduotės galios nuopelnas. Atsidūriau tapytojo, kurį vertins ne pagal pasirinktas temas ar mokymą, kuriai jis atstovauja, bet tik pagal spalvas, kailįje“, – sakė Fellini.

Sunku pasakyti, ar tuos žodžius padiktavo koketiškumas, ar baimė. Tačiau akivaizdu, kad psychodelinis meistro Fellini spektaklis stulbina žiūrovus, pratusius prie stereotipinių operatorinio kino pavyzdžių ir konvencionalaus šiuolaikiškumo įsivaizdavimo. Tai turtinga, neįprasta ir sugestyvi vizija, kuriai, regis, neegzistuoja techninių galimybių ribos. Tačiau, nepaisant režisieriaus įtikinėjimų, autoriaus asmenybės spinduliuoja iš kiekvieno kadro. Jo idėjos, jausmai, fanatazija atsispindi kiekviename rakurse.

Petronijaus kūrinys pasižymi pikareskišku tonu, tai realistinė papročių proza, į įvykius žvelgiama iš skeptiškos distancijos. Filme Petronijaus dvasios neliko. Fellini „Satyrikonas“ leidžiasi į pašamonę, į kolektyvinę pašamonę, į archetipų ir mitų realybę. Epizodai įgyja simbolinės reikšmės (pvz., Hermafrodito, Enotėjos scenos). Paprastos kasdienybės personažai įgyja mito lygmenį (Enotėja). Jie pusiau mįslingi, pusiau demoniški (Lika, Trifena). Natūralistiniai, įprasti Petronijaus motyvai filme virsta paslaptiniais, iracionaliais. Fellini kuriamo pasaulio teise tampa

keistumas ir absurdiškas atsitiktinumas (imperatoriaus, Likos ir Ascilto mirtis, Nimfomanės sutikimas, *Insula Felicles* griūtis).

Fellini paverčia kasdienybę magišku ritualu, misterija. Orgijos filme išsaugojo pirmąjį, religinį pobūdį (puotos fragmentai, Malonumų sodas). Erotiniai nuotykių, kurie Petronijaus kūrinyje yra paprasčiausia pramogos forma, Fellini filme priskiriami kultui, mitologiniams reiškiniams. Vietoj daugybės personažų nuotykių Fellini rodo tris simbolinio ritualinio pobūdžio scenas (su Nimfomane, su Ariadna ir Enotėja). Visos trys rutuliojasi specifinėje aplinkoje, erdvėje, kuri, galima drąsiai sakyti, yra sakrališka, o aplinkybės – neįprastos. Net Enkolpijaus jausmas Gitonei įgyja simbolinę prasmę.

Mitologią Fellini tikrovės lygmenį pasiekė ne tik atitinkamomis teksto pataisomis, bet pirmiausia nuoseklia plastine ir režisūrine koncepcija. Kaip visada, lemiama vaidmenį filme įgyja erdvė. Šįkart ji tamsi, niūri, iš akmens ir smėlio. Tamsūs, dvokiantys lupanarijų kvartalo užkampiai, akmeninis stabas – *Insula Felicles*, smėlio laukymės, akmeniniai Labirinto spąstai, siaubą žadinantis didžiulis cirko amfiteatras. Peizažas, kartais niūrus, kartais išdegintas aštrios popietės saulės, regis, naikina herojus. Kartais į galvą ateina Mėnulio peizažas. Dangaus nematyti. Tik jūra atveria tolimą, laisvą pasaulį. Kai kuriuose epizoduose erdvės kompozicija primena monumentalų teatrą.

Aktorių judesiai – majestotiški arba ekstaziški. Personažai atrodo lyg atliekantys paslaptinius ritualinius gestus. Veidai dar labiau nei ankstesniuose Fellini filmuose primena kaukes. Šviesa beveik nejudri. Kamera beveik statiška. Personažai pasirodo ir išnyksta kaip košmariskame sapne ar scenoje, kurioje vyksta keistas ritualas. Gyvenimo ir mirties misterija?

PARENGĖ K. R.

Vyriškasis „Oskaras“

Aptariant kandidatus

Pakalbėkime apie vyrus, konkrečiau, apie aktorius, nominuotus „Oskarui“ už pirmąjį vaidmenį. Visi jie (maždaug) žavūs, bet statulėlę gaus tik vienas.

Pradėkime nuo Adamo Driverio. Nors karjerą jis pradėjo ne taip ir seniai, regis, niekas neabejoja, kad tai vienas įdomiausių ir originaliausių šiuolaikinių aktorių. Tai suprato net Akademija, nors tikriausiai subtilius Driverio ar Antonio Banderaso vaidmenis nustelbs Joaquino Phoenixo fanfaros, bet apie tai kiek vėliau.

Driveris jau yra dirbęs su solidžiais režisieriais: Martinu Scorsese, Jimu Jarmuschu, Stevenu Soderberghu, broliais Coenais, Terry Gilliamu ir Spike'u Lee. Už žydo policininko, kuris infiltravosi į Kukluksklaną, vaidmenį Lee filme „Juodaodis iš Kukluksklano“ pernai Driveris taip pat buvo nominuotas „Oskarui“. Scorsese Driverį vadina vienu geriausių (jeigu ne geriausiu) savo kartos aktorių, o Soderberghas yra pasakęs: „Jo fiziškumas, kalbėjimo ritmas – netikėti ir labai organiški. Neatrodo, kad jis vaidintų. Jis atrodo kaip iš kitos planetos.“ Dėl aktoriaus „neįprasto įprastumo“, kaip tai įvardijo Jarmuschas, organiško, mįslingo flegmatiškumo ir prieštaravimo sunku nuo jo atitraukti akis – ar jis vaidintų Kailo Reno „Žvaigždžių karuose“ (2015), ar poeziją rašančią autobuso vairuotoją „Paterson“ (2016).

Driverio vaidmuo Noah Baumbacho „Santuokos istorijoje“ („Marriage Story“, D. Britanija, JAV, 2019) gali atrodyti kaip savotiška jo vaidmenų kulminacija – aktorius bene pirmą kartą gauna tradiciniu požiūriu „rimtą“ draminių vaidmenį. Filme jis vaidina žavų ir talentingą Niujorko teatro režisierių Čarlį, visiškai atsidavusį savo amatui. Tačiau, kaip ir daugelis menininkų, Čarlis gana egocentriškas ir nesavikritiškas, nesuvokiantis, kaip jo šešėlyje gali jaustis artimieji. Kartu jis yra mylintis tėvas, ir nesunku suprasti, kodėl Scarlett Johansson herojė jį įsimylėjo, kaip sakoma filme, per kelias minutes ir kodėl vėliau nusprendė skirtis.

Didžiumą „Santuokos istorijos“ būtent ir apima Čarlio bandymas susivokti susiklosčius naujoms aplinkybėms. Jam prireiks nemažai laiko suprasti, kad jis nėra visa ko centras ir niekas daugiau nebebus taip, kaip buvo, susitaikyti su netektimi. Driveris filme kuria emociškai stiprų, daugiasluoksnį personažą, su kuriuo daugelis lengvai gali susitapatinti. Jo Čarlis tikrai nėra tipiškas genijus, su pasimėgavimu siurbiantis aplinkinių energiją. Reikėtų prisiminti, kad aktorius ne ką mažiau įdomus Akademijos apeitoje Jimo Jarmuscho siaubo komedijoje

„Mirusieji nemiršta“ („The Dead Don't Die“, JAV, Švedija, 2019), kurioje Driveris turi progą pademonstruoti ne tik komiko gabumus, bet ir brechtiškos distancijos įvaldymą. Reikia tikėtis, kad tokių progų pasitaikys daugiau.

Tikriausiai nieko nenustebino, kad tarp geriausio aktoriaus nominantų pateko ir Leonardo DiCaprio už Riko Daltono vaidmenį Quentino Tarantino filme „Vieną kartą Holivude“ („Once Upon a Time... in Hollywood“) – režisieriaus meilės laiške savo vaikystės Los Andželui ir Holivudo aukso amžiui. Galima sakyti, DiCaprio filme vaidina visišką savo priešingybę – gana vidutinišką televizijos vesternų aktorių, kuriam taip ir nepavyko prasimušti, o 7-ajam dešimtmečiui einant į pabaigą apskritai nerandančio sau vietos kintančiame Holivudo kraštovaizdyje, todėl jam net tenka filmuotis „spagečių vesternuose“. Kaip sakė pats DiCaprio, Rikas tam tikra prasme jaučiasi pasiekęs savo „galiojimo datą“ ir jam labai savęs gaila. Jis taip pat turi problemų dėl alkoholio (paties aktoriaus sugalvotas akcentas) ir pradeda suvokti savo mirtingumą... Akivaizdu, kad aktorius kapstė giliai, iš paskutiniųjų bandydamas dramatinizuoti personažo vidinius išgyvenimus bei įtampą. Ir reikia pripažinti, kad DiCaprio kuria personažą sau įprastame registre, su visa savo aktorinio meistriškumo energija.

Bet kol užsiėmęs savigrauža DiCaprio Rikas tragikomiškai verkšlens, būtent Brado Pitto suvaidintas Riko kaskadininkas, dubleris ir, galima sakyti, auklė Klifas valdo žiūrovų dėmesį. Ir tai daro taip lengvai ir elegantiškai, su žaisminga ironiška šypsena, kad Akademiškai turėtų būti tiesiog gėda neįteikti Pittui „Oskaro“ bent už antraplanį vaidmenį. Pitto Klifas juokingas, lakoniškas ir tiesiog kietas, tikras senųjų vesternų vyriškumo įsikūnijimas. Klifą taip pat gaubia praeities šešėlis, nes manoma, kad jis galėjo nužudyti savo žmoną. Tuo ir pasinaudoja aktorius, žaisdamas su žiūrovais: tai jis žavus, auksinės širdies bičiulis, tai mįslingas ir paniręs į save. Pittas filme dar kartą pademonstravo komedinį talentą, puikų humoro jausmą (tereikia prisiminti jo bukaprotį kūno rengybos trenerį Čadą Coeną „Perskaityk ir sudegink“).

Apskritai Klifas tarsi prisodrintas ankstesnių Pitto vaidmenų atšvaitų – nuo gražuolio su kaubojais skrybėle „Telmoje ir Luizoje“ (1991) ir narkomano „Tikroje meilėje“ (1993) iki amžiaus vidurio krizę patirančių vyrų fantazijų įkūnijimo Davido Fincherio „Kovos klube“ (1999). Na, o pats aktorius

juokavo, kad Klifo – vyruko, kuris apsvaigsta, nusirenginėja ir nesutaria su žmona, vaidmuo buvo „sudėtingas“, tikras išbandymas. Vis dėlto gaila, kad tiek Jameso Gray'aus filmas „Ad Astra“, tiek Pitto vaidmuo jame – vienas santūriausių ir sukaupčiausių aktoriaus karjeroje – taip ir liko nepastebėti. Kur kas labiau Akademijs linkusi nominuoti tradicinius ir konservatyvius *buddy* filmus – ar jie būtų apie lenktynininkus, ar apie popiežius.

Būtent toks brazilo Fernando Meirelleso filmas „Du popiežiai“ („The Two Popes“, D. Britanija, Italija, 2019), pelnęs dvi „Oskaro“ nominacijas už aktorių darbą. Filme pasakojama apie apsikeitimą valdžia tarp dviejų popiežių – dogmatiško Benedikto XVI (Anthony Hopkins) ir reformatoriumi laikomo Pranciškaus (Jonathan Pryce). Svarbiausia filme – slaptas Benedikto XVI (Josepho Ratzingerio) ir tuomečio Argentinos kardinolo Jorge's Mario Bergoglio susitikimas, per kurį pirmasis įtikina antrąjį tapti jo įpėdiniu, nes Vatikaną krečia skandalai, o pats Ratzingeris „nebegirdi Dievo balso“. Toks susitikimas tikriausiai niekada nevyko, tačiau scenaristas Anthony McCartenas, pastaraisiais metais vieną po kito kepančias tvarkingus biografinius filmus („Visko teorija“, „Tamsiausia valanda“, „Bohemijos rapsodija“), jį naudoja kaip priemonę dialogui apie Bažnyčios ateitį kurti. Vis dėlto filme nėra bent pajudinami rimtesni klausimai, tik parodoma, kad Bergoglio yra šiek tiek laisvesnių pažiūrų nei Ratzingeris, ir tik užsimenama apie kunigų pedofiliją. Kai vienoje scenoje Ratzingeris pradeda pasakoti vieno atvejo detales, iškalbingai dingsta garas.

Pryce'as filme, kaip ir pridera „žmonių popiežiui“, – geraširdis, simpatiškas, aiškiai perskaitomos veido išraiškos. Tačiau būtent Hopkinsas, tarsi ir pasitraukdamas į antrą planą, tyliai kuria vieną geriausių savo pastarųjų metų vaidmenų. Jis murma ir šnabžda, dūsauja ir nervingai prieštariauja savo oponentui, taip Benediktą XVI iš numanomo piktadario paversdamas beveik tragiška figūra su nuostabiu teoriniu protu, „pririštu“ prie nerimastingos sielos. Turbūt aktoriui nereikėjo daug stengtis, kai esama tokios patirties kuriant Hanibalo Lekterio vaidmenį... Bet Pryce'o Bergoglio filme atvirai heroizuojamas: pasitelkiant klasikinę krikščionišką ikonografiją ir bet kokias abejones, kylančias dėl jo praeities, bandant numaldyti patetiškais *flashback*ais. Taip ne tik pasireiškia režisieriaus nepasitikėjimas aktoriumi, bet ir šiam pakišama koja, nes personažas suplokshtinamas. „Du popiežiai“ tarsi suponuoja, kad

„Santuokos istorija“

„Skaumas ir šlovė“

mums turėtų patikti Pranciškus, tačiau būtent Benediktas bus tas, kuris užsiliks mintyse.

Užtat piktus mūsų liežuvių, bet jautrias širdis užkariavo Antonio Banderaso suvaidintas režisierius Salvadoras Pedro Almodóvaro filme „Skaumas ir šlovė“ („Dolor y Gloria“)… Pateiksime argumentus, kodėl šis aktorius nusipelnė „Oskaro“. Banderasas sugebėjo perkelti į ekraną vidinį Almodóvaro pasaulį ir savo personažą pavertė gyvu žmogumi, daug tikresniu nei daugelis mūsų realiame gyvenime. Tokį vaidmenį gali sukurti tik aktorius, pats turintis vidinių angelų bei demonų, mokantis ne tik gyventi savo gyvenimą, bet ir stebėti jį iš šono. Žiūrėti į jo personažą ekrane – lyg skaityti gerą knygą. Šis vaidmuo – tai tiesa, trapumas, kurį ir norėjo parodyti Pedro. Po patirto infarkto Banderasas sakė tapęs daug liūdnesnis – žiūrėdamas filmą ar skaitydamas poeziją lengvai apsverkiąs. Būtent to trapumo ir pažeidžiamumo prašė Almodóvaras, nes, anot Banderaso, puikiai jautė, ką išgyvena aktorius. Režisierius liepė pamiršti Holivude „įgytą“ balsą bei kūno transformacijas ir tiesiog būti Antonio Banderasu, tad aktorius vaidmenį ne kūrė, o jį gyveno. Tačiau vaidmuo ne autobiografinis, o autofikcinis, tad neverta spėlioti, kur prasideda ir baigiasi tiesa bei fikcija.

Almodóvaras ir Banderasas tapo brandesni, išmintingesni, o tokie

žmonės, priešingai dabartiniam jaunystės kultui, daug gražesni. Ir pagaliau DiCaprio, Driveris bei Phoenixas kitais ir dar kitais metais rinks nominacijas bei statulėles, o Banderaso vaidmuo šįkart tikrai stipresnis.

Bet, kad ir kaip būtų apmaudu, statulėlę turbūt gaus Joaquinas Phoenixas už vaidmenį filme „Džokeris“... Apie filmą ir aktorių jau tiek prirašyta, kad nebesinori plėstis. Aktorius be galo talentingas, tačiau tai ne stipriausias jo vaidmuo, juolab kad panašų tipą jis sukūrė Lynne Ramsay filme „Tavęs niekada čia nebuvo“ (2017), bet tada į Akademijos radarą kažkodėl nepateko. Na, Toddas Phillipsas daug klusnesis Holivudo auklėtinis. Kažkur teko skaityti frazę: „Pasakyk, ką geri, pasakysiu, kokią rašai poeziją.“ Spėjame, kad Phillipsas geria dabar labai vertinamus „smūčius“. Jo Džokerio atspirties taškas buvo tiesiog isteriškas juokas. Tad Phoenixui tiek ir tereikėjo: išmokti isteriškai ir nevaldomai kvatoti, šokti tualete ir ant laiptų, numesti svorio. Šiuos elementus iš filmo ir prisimename, tačiau kas iš to?.. Mintis kilo tik viena: greitai ir drastiškai mesti svorį – kenksminga sveikatai, tad viliamės, kad Phoenixas jos nesusigadins.

PIKTOS KINO KRITIKĖS
SANTA LINGEVIČIŪTĖ,
ILONA VITKAUSKAITĖS

Pabėgti nuo stereotipų: misija neįmanoma

Krėsle prie televizoriaus

Dvylikametis Nadine Labaki filmo „Kafarnaumas“ (TV3, 8 d. 21 val.) herojus Zeinas gyvena skurdžiam Beiruto kvartale. Čia visko per daug – žmonių, daiktų, bet pirmiausia vaikų, kurie pasmerkti tapti socialinių, ekonominių, klasinių padalijimų aukomis. Zeinas turi daug brolių ir seserų (šias, vos sulaukusias dvylikos, tėvai mielai parduoda susirengusiems jas vesti). Šeimoje dirba vaikai, todėl Zeinas nusprendžia paduoti tėvus į teismą. Už tai, kad jis gimė. Berniukas svajoja emigruoti į Švediją. Bet režisierė pabrėžia ne tik katastrofišką vaikų padėtį, bet ir jų solidarumą, gebėjimą skirti gėrį ir blogį. Prieš porą metų Kanų konkurse parodytas filmas sulaukė penkiolikos minučių plojimų ir Žiuri prizo.

Vis daugiau kultūrologų tvirtina, kad gyvename aukų kultūroje (*victimhood culture*). Amerikiečių sociologai Bradley Campbellas ir Jasonas Manningas išskyrė tris skirtingai funkcionuojančius moralinės kultūros modelius: garbės kultūrą (paremtą reputacija, išoriniu vertinimu), orumo kultūrą (paremtą vidiniu įsitikinimu apie savo vertę) ir aukų kultūrą, kuri pabrėžia mūsų jautrumą būti sužeistiems kitų. Būti auka nėra pasirinkimo ar veiksmų pasekmė. Aukos tapatybę mums

primeta kiti, ja dalijamės su visa grupe, kuriai priklausome. Ta kultūra kuria savas hierarchijas (potencialioms aukoms, beje, priskiriamos etninės mažumos, moterys) ir siejasi su privilegijomis. Pastebėjau, kad vis dėlto tai ne visada išeina į naudą aukoms, nes gyvename laikais, kai žiniasklaidos, kitų medių vaidmuo tampa vis dviprasmiškesnis – jos generuoja emocijas, o ne refleksiją, todėl visuomenė linkusi vis labiau susipriešinti. Tada jau aukos reikia tik tam, kad viena ar kita pusė įrodytų savo teisumą, o ne tam, kad visuomenė jai padėtų.

„Kafarnaumo“, kurį pavadinčiau aukų kultūros iliustracija, pabaiga graži bent jau berniukui, suvaidinusiame Zeiną. Kartu su tėvais jis emigravo į vieną Skandinavijos šalį ir pradėjo mokytis mokykloje, apie kurią svajojo jo personažas. Neabejoju kilniais Labaki tikslais, tačiau, prisipažinsiu, žiūrint filmą trikdė jo didaktiškumas ir manipuliatyvumas.

Nobelio premijos laureatės kanadiečių rašytojos Alice Munro kūrybai bet koks didaktiškumas svetimas. Jos apsakymuose ir romanuose tikslus socialinių ryšių, iš pirmo žvilgsnio banalių kasdienio gyvenimo detalių, tarpusavio santykių aprašymas neatsiejamas nuo

psichologizmo ir įdėmaus tikrovės stebėjimo. Dažnai jos herojės – visiška literatūrinio didvyriškumo antitezė. Munro pasaulis sukasi aplink ilgesio, atminties, prarasto sugebėjimo keistis ir paversti kasdienybę meno kūrinio idėją. Nenustebau, kad puikus moterų portretuotojas Pedro Almodóvaras žavisi Munro ir sukūrė filmą „Chuljeta“ („LRT Plius“, 13 d. 21.30) kelių rašytojos novelių motyvais.

...Dingsta Chuljetos duktė. Bandydama rasti jos pėdsakus moteris grįžta į Madridą ir prisimena čia praleistą audringą jaunystę, meilę ir tragediją, nutolinusią ją nuo dukters. Chuljetą kankina praeities vaiduokliai. Klystate, jei tikitės pamatyti provokaciją, kičą, groteskišką toną, žanrų mišinį, nors Almodóvaras prie viso to jau pripratino. „Chuljeta“ primena detektyvą, bet režisierius filme sukūrė virtuozinę depresijon grimztančios moters portretą, melodramą apie motinos ir dukters santykius. Sužinojusi, kad jos maištingoji duktė gyvena Šveicarijoje, turi šeimą ir tris vaikus, Chuljeta rašo laišką – senų paslapčių išpažintį.

Britų rašytoja Paula Hawkins – kol kas tik bestselerių autorė, bet romanas „Mergina traukinyje“, pagal kurį Tātėas Tayloras sukūrė to paties pavadinimo filmą (LNK, 11 d. 22.30), beveik du mėnesius išsilaikė pirmoje „The New York Times“ geriausiai parduodamų knygų eilutėje. „Merginos traukinyje“ herojė Reičelė (Emily Blunt) vyras metė dėl kitos moters, todėl ji daug geria. Kasdien traukiniu važiuodama į Niujorką ji mato elegantišką namą ir įsivaizduoja, kad jame gyvenanti Megan ir Skoto pora yra laiminga. Vieną dieną Reičelė pastebi sceną ant namo terasos, prieštaraujančią tokiam įsivaizdavimui. Netrukus Megan dingsta. Šiuolaikinio kino fone Reičelė – netipiška herojė. Ji labai nelaiminga, išgėrusi atrodo

„Chuljeta“

apgailėtina, nekelia simpatijos. Policija taip pat nepatiki Reičele, bet „Mergina traukinyje“ nėra tipiškas detektyvas. Nusikaltimas čia tik pretekstas atskleisti asmeninę dramą.

Claude'as Lelouchas kino istorijoje išlikęs kaip 1966 m. sukurtos filmo „Vyras ir moteris“ autorius, bet jis visą gyvenimą kūrė filmus apie meilę. „Vienas plius viena“ („LRT Plius“, šįvakar, 7 d. 21.30) pasirodė 2015 m. ir vėl pasakoja apie vyro ir moters susitikimą. Antuanas (Jean Dujardin) rašo kino muziką ir, regis, primena filmų herojus – yra žavus, lydimas sėkmės, turi puikų humoro jausmą ir pakankamai cinizmo. Keliaudamas po Indiją (čia turi rašyti muziką vietinei „Romeo ir Džuljetos“ versijai), Antuanas sutinka diplomato žmoną Aną (Elsa Zylberstein). Ji nepanaši į kitas moteris ir todėl labai traukia. Kartu jie patrauks prie šventos Gango upės...

Kai kam „Vienas plius viena“ pasirodys sentimentalus, kai kam – tipiškas prancūziškas filmas. Pastarsis posakis man skamba siaubingai, bet stereotipai, ypač filmų suvokimo, labai gajūs. Tuo įtikino ir praėjusią savaitę debiutavęs kino žurnalas „Čia kinas“, kurį dabar kiekvieną šeštadienio rytą nepatogių laiku, 10 val., rodys „LRT

Plius“. Kita vertus, gerai, kad LRT pagaliau atsirado profesionali laida, kurios struktūra ir sumanymas aiškūs, kuri skatina, pavyzdžiui, kad ir mintyse, diskutuoti su Kristupu Saboliumi apie Federico Fellini ir apie tai, kas jo filmai yra šiuolaikiniam žiūrovui. Bet man kilo klausimas, kokiam žiūrovui skirta ši laida, nes kelios jos dalys priverstė pasijusti Žmogėdros Eločkos (iš Iljos Ilfo ir Jevgenijaus Petrovo „Dvylikos kėdžių“) draugijoje. Ypač kai „Žiemos ekranų“ programos sudarytoja pradėjo postringauti apie prancūzišką kasdienio gyvenimo džiaugsmą ar kai LRT spaudos pranešime keistu naujadaru „kūrybininkė“ įvardyta viešųjų ryšių specialistė ėmė reklamuoti, jos žodžiais tariant, „absoliučiai pribloškiantį“ filmą ir aiškinti, ką filmas „su ja padarė“. Padarė tai padarė. Bet Lietuvoje pabėgti nuo tokių eločků, deja, darosi vis sunkiau, net ir kino salėje. Šiaip ar taip, šįkart keli šaukštai deguto geros idėjos nesunaikino. „Čia kinas“ sužadino rimtų pokalbių apie filmus nostalgiją, tad mano šuneliui teks susitaikyti, kad šeštadienį prie upės eisime vėliau.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

„Mergina traukinyje“

Anonsai

Jubiliejinio „Kino pavasario“ staigmena

Kovą 25 kartą vyksiantis Vilniaus kino festivalis „Kino pavasaris“ kviečia žiūrovus drauge švęsti jubiliejų Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre (LNOBT). Pirmąjį festivalio savaitgalį, kovo 21–22 d., čia įvyks keturi kino seansai ir tai bus svarbus jubiliejinio festivalio akcentas.

Klasikos gerbėjams skiriama Charlie Chaplino komedija „Cirkas“ („The Circus“, 1928). Originalų nebylaus filmo garso takelį gyvai atliks Šv. Kristoforo kamerinis

„Cirkas“

orkestras. Tai paskutinis visiškai nebylus Chaplino filmas – vėlesniuose jau atsirado garso intarpai. Siužetas paprastas: Chaplino personažas Valkata įsidarbina cirke klounu ir įsimyli oro gimnastę. Magiška cirko erdvė saugo Valkatą nuo persekiotojų, tačiau jis negali prisitaikyti ir

čia, nes yra maišto, anarchijos įsikūnijimas. „Cirkas“ – tai grynas čapliniškas humoras ir judesiu išreikšta poezija.

Seansai LNOBT – ir viena pirmųjų galimybių didžiajame ekrane pamatyti pernai Kanų kino festivalio „Auksinę palmės šakelę“ laimėjusią režisieriaus Bong Joon-ho komediją „Parazitas“ („Parasite“). „Parazitas“ jau pripažintas geriausiu užsienio filmu prestižiniuose „Auksinių gaublių“ apdovanojimuose, pelnė šešias „Oskarų“ nominacijas ir dar per pusantro šimto apdovanojimų bei nominacijų. Pietų Korėjos kino kūrėjas filmą vadina „komedija be klounų ir tragedija be blogiukų“. „Parazitas“ rodo pasiturinčiųjų ir skurstančiųjų atskirtį ir

supina dviejų šeimų istorijas, nepalikdamas žiūrovų abejingų.

Subtilaus kino mėgėjams didžiajame ekrane bus parodyta tapybiška prancūzų režisierės Céline Sciamma meilės istorija „Liepsnojančios moters portretas“ („Portrait de la jeune fille en feu“), pernai Kanų kino festivalyje apdovanota už geriausią scenarijų. Režisierė nukelia į nuošalią XVIII a. Bretanės salą, kurioje nedrąsiai mezgasi uždrausti tapytojos ir jos modelio jausmai. Pagrindinės herojės įkūnijo prancūzų aktorės Noémie Merlant ir Adèle Haenel.

Beveik parą trukusiančią „Kino pavasario“ šventę LNOBT neįprastu laiku – kovo 21 d. 23.55 val. – pradės Quentino Dupieux siaubo komedija

„Zomša“ („Deerskin“). Juodojo humoro ir absurdo kupiname filme pagrindinius vaidmenis sukūrė prancūzų kino žvaigždės – Adèle Haenel ir Jeanas Dujardinas. Pastarojo aktorius suvaidinto pagrindinio veikėjo Žoržo fetišas – verstinė elnio oda. Po skyrybų visas santauipas jis išleidžia vintažiniam zomšiniam švarkui. Kas vyksta vėliau, geriau pamatyti...

Bilietus į specialius kovo 21–22 d. vyksiančius seansus Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre galima įsigyti čia: <https://www.opera.lt/-repertuaras/kino-pavasaris-c14>.

„KINO PAVASRIO“ INF.

Monumentas freskai

Angelinos Banytės paroda „Monumentalus tyloje“ Dailininkų sąjungos galerijoje

DALIA ALEKSANDRAVIČIŪTĖ

Klaipėdietės monumentalistės Angelinos Banytės 70-mečio proga Dailininkų sąjungos galerijoje (Vokiečių g. 2, Vilnius) surengta paroda „Monumentalus tyloje“ (kuratorė Neringa Poškutė-Jukumienė) amžininkams leido prisiminti jos darbus, kitiems lankytojams – iš arčiau susipažinti su šia autore. Nors pagrindinis kūrybos etapas išsiskleidė sovietmečiu, menininkė kuria iki šiol, tik su mažesniu užmoju, daugiausia privačioms erdvėms. Individualūs ir kolektyviniai autorės sieninės tapybos darbai šiandien galėtų užpildyti daugiau kaip 1000 m² sienos plotą. Menininkė viena pirmųjų Lietuvoje pradėjo derinti klasikinės freskos-sgrafito technikas: tapė ant šlapio tinko, skutinėjo trimis sluoksniais tinkuotas sienas. Žvelgiant iš laiko perspektyvos, monumentalus yra ne tik Banytės kūrybinis palikimas, bet ir pats kūrinių atlikimas.

Freskos į parodą atkeliavo realių darbų mastelį atkartojančių skaitmeninių atspaudų ant audinio pavidalu, primenančių erdvinę tekstilę. Nors kūriniuose nestinga dekoratyvumo ir apibendrinimų, svarbiausias išlieka figūratyvumo

dėmuo. Vaizdo kūrimas per liniją ir kontūrą pabrėžia linearizmo įtaką menininkės braižui. Geometrinė formos prigimtis, būdinga Paulio Cézanne'o kūrybai, šioje ekspozicijoje atsiskleidžia visa savo esme. Kūrinių vaizdas graduojamas jį skaidant skirtingomis spalvomis. Piešinio formų modeliavimas primena ankstyvąsias modernizmo rūšis: kubizmo stilistiką, ekspresionizmo estetiką. Freskų žanras svyruoja tarp peizažinės tapybos ir natiurmorto: gyvūnų ir augalų pasaulis, jungiamas su daiktų vaizdais, turi ekspresyvumo, simultaniškumo.

Banytė atsiskleidžia kaip įtaigi kūrinių siužeto modeliuotoja. Pavyzdžiui, freską „Gamtos dovanos“ (1978) autorė kuria pagal *crescendo* dinamiką: pradėdama statiška, pastoraline įžanga – natiurmortu su vynuogėmis, vaisių vaza ir graikiška amfora, – ji didina įtampą į sceną įvesdama paukščių, plėšriųjų žinduolių figūras. Freskos kulminaciją priartina skalikų epizodas, o finalinėje scenoje – žąsies sugavimas ir briedžio medžioklė. Kūrinio atomazga paremta chiazminiu kompozicijos modeliu: paskutinė idiliška natiurmorto scena atliepia pastoralinę piešinio premisą. Tokiu būdu freska nužymima

antikiniais Aristotelio dramos kūrimo štrichais: veiksmo intriga, kulminacija ir netikėta pabaiga.

Nors parodos pavadinimas „Monumentalus tyloje“ pagal vieną iš Banytės kūrinių nuteikia tylai ir

Angelina Banytė, „Gamtos dovanos“. 1978 m.

įsiklausymui, vaizduotė nuščiūva didingumo akivaizdoje, išvydus darbus įspūdis keičiasi – čia daug dinamikos, reprezentatyvumo. Kūrinių plastinė sandara jungiama su ritmingai besikeičiančiomis neoplasticistų pamėgtomis geltonos, mėlynos, raudonos spalvų plotais bei neutraliais pilkos, baltos, juodos tonais. Freskose „Gamtos dovanos“ (1978) ir „Jūros dugnas“ (1975–1976) atsispindi tapybinis autorės talentas.

Pastarasis kūrinys, išskaidytas ant pirmos ir paskutinės galerijos sienų, įrėmina „Gamtos dovanų“ kompoziciją ir pačią ekspoziciją, komunkuodamas gamtosauginę ir paveldosauginę parodos žinias.

prireikus – atkurti. Parodos pavadinimas „Monumentalus tyloje“ kelia ir monumentaliosios tapybos išlikimo klausimą. Daugelį Banytės darbų, sukurtų visuomeninės paskirties pastatų interjerams, reikia

Šių dienų pasaulyje, kai Australijoje gyvūnai naikinami nepažabojamų liepsnų, ataidi praėjusio dešimtmečio Kuršių nerijos gaisras, jis girdisi kinematografinėse „Rūgštaus miško“ ar „Sengirės“ juostose. Prie nebylaus pagalbos šauksmo monumentalia tyla prisideda Banytės kūriniai, kuriuose gyvūnai ir augalai reikalauja būti (iš)saugoti. Ši mintis atliepia ir freskos padėtį, kurią, lyg monumentą, reikia saugoti,

restauruoti. Parodos kuratorė Neringa Poškutė-Jukumienė, atlikusi paveldosauginį tyrimą, atskleidė skaudžią freskos padėtį. Šios rūšies dailė ypač jautri laiko ir aplinkos poveikiui, kuris, nevaldomas ar tiesiog abejingai užmirštas tarsi degantys miškai, gali negrįžtamai paveikti kultūros paveldo ekosistemą.

Paroda veikia iki vasario 8 d.

Premjeros

Premjera – „Abelaras ir Eloiza“

Pirmąją 2020 m. Lietuvos nacionalinio dramos teatro premjerą „Abelaras ir Eloiza“, kuri dėl pastato rekonstrukcijos vasario 6 ir 7 d. įvyks „Menų spaustuvėje“, režisuoja Rokas Ramanauskas. Spektaklyje vaidina Povilas Budrys ir Elžbieta Latėnaitė. Pateikiame režisieriaus ir Daivos Šabasevičienės pokalbio fragmentus.

XII a. gyvenusių filosofų ir rašytojų Abelaro ir Eloizos meilės istorija, išlikusi jų laiškuose, – viena garsiausių, minima šalia Orfėjo ir Euridikės, Tristano ir Izoldos, Romeo ir Džuljetos. Su pagal juos parašytu britų dramaturgo Ronaldo Duncano tekstu į teatrą grįžti po ilgos pertraukos, po 19 metų. Iki tol Lietuvos nacionaliniame dramos teatre esi pastatęs spektaklius „Driskius“ (1997), „Romas ir Arūnas“ (1999), „Paskutinė Krepo juosta“ (2001). Kas įvyko per šį laikotarpį?

Keistas jausmas: atrodo, kad šiame teatre aš pirmą kartą, kita

vertus – lyg nebuvo jokios pauzės. Sekiau šio teatro gyvenimą, skaičiau, girdėjau,ėjau, žiūrėjau. Aš neobjektyvus šio teatro atžvilgiu, nes jame slampinėdavau nuo pat vaikystės, paauglystės, kai jis 1981 m. atidarytas po rekonstrukcijos.

Naujajame statomame kūrinyje „Abelaras ir Eloiza“ – vos ne mistinė amžių variacija: XII a., kai nutiko ši istorija, XXI a., kai išspausdinti laišakai, ir XXI a., kai įvyksta šių laiškų sceninė interpretacija. Kaip „šiuoliuojama“ per šiuos amžius, į ką atkreipiamas dėmesys?

Šių trijų amžių junginiai – kaip kvantinėje fizikoje: ir atsitiktiniai dalykai, ir tuo pačiu metu kažkaip susiję. XX a. aš gimęs, XII – nežinau, ar buvau gimęs, gal, o XXI a. man vis dar XX amžiaus tėsa. Protu suvokiu, kad gyvenu jau kitame amžiuje, kad pasikeitė bendravimo kultūra, įvairios technologijos, bet kai, pavyzdžiui, matau gerą literatūrinį tekstą, visai neišsivaizduoju, kaip jis gali egzistuoti XXI amžiuje. Ir tada pirma reakcija: o kaip su juo elgtis? Galvoji, kaip visa tai mums patiems pranešti. Tada prasideda ieškojimas. Kartais, perskaitęs medžiagą, supranti, kad tai ne mano, bet nujauti, kad gali tapti tavo, prisipratini.

Šią pjesę ir jos turinį žinojau seniai, bet įdomus dalykas, kad iki sulaukdamas teatro pasiūlymo ją statyti aš jau kartą buvau susidūręs su Abelaru. Kažkada, kai Vilniaus universitete studijavau filosofiją, vienas sunkiausių egzaminų, pareikalavusių didžiausių atminties „failų“, buvo viduramžių filosofija. Egzaminui buvo parengta apie aštuoniasdešimt klausimų ir aš išsitraukiau Pierre'o Abelard'o (prancūzų filosofas scholastikas, teologas, poetas ir muzikas, vienas konceptualizmo pradininkų – D. Š.) etiką. Iš tų laikų atsiminiau Abelard'o siekį racionalizuoti Dievo buvimo įrodymą ir kažkokius panašius dalykus. Dar anuomet, išsitraukęs šį bilietą, supratau, kad į jį atsakysiu, nes kiti klausimai buvo sudėtingesni.

Kuo Tau patraukli britų rašytojo Ronaldo Duncano šių laiškų interpretacija?

Sudėtinga švara. Švarus, tarytum permatomas, skaidrus tekstas. Ir kartu klausimas – kaip jį reikia šiandien „išeksponuoti“? Kaip šiandien klausyti žmogaus monologo, truncančio daugiau nei minutę? Mes vienas kitą jau sunkiai išklausome. Tai tas pats, kaip į rankas paimti meistriškai nutapytą darbą ir iš karto jo neperprasti. Gali galvoti – taip, meistriška, bet

kas toliau? O medžiaga, kurią statome – „Abelaras ir Eloiza“ – labai fragmentuota. Tuomet galvoji, kaip galima tai išgirsti. Ir pradedi ieškoti „ėjimo“. Medžiaga nėra dėkinga, nes reikia daryti nemažai montažų.

Gyva stipri emocija eina drauge su intelektualine ir dvasine energija. Elžbieta Latėnaitė ir Povilas Budrys, manau, yra kaip tik tokie aktoriai, kurie gali sujungti šias būsenas. Kaip Tau sekasi dirbti su šiais aktoriais?

Juk būna taip, kad pamatęs žmogų, nebūtinai scenoje, pagalvoji, jog norėtum su juo dirbti. Man pradžia visada tokia. Kitas dalykas, kai turi vieną – kas tada turi būti kitas? Latėnaitė ir Budrys yra labai skirtingi aktoriai. Kita vertus, mes visi skirtingi. Abu šie aktoriai intelektualūs. Tai džiaugsmas, nes tu lengviau gali operuoti nuorodomis ir neaukoti savo asmenybės vaidmeniui. Antraip labai liūdna.

Teatre Tau neįdomu vien tekstas, Tau vienodai įdomūs patys aktoriai, vaidinantys tekstą. Taip yra, bet gal galėtum paaiškinti plačiau.

Šiandien man labiausiai trūksta žmogaus, jo „kreivumo“, „netobulumo“, kas ir sudaro asmenybę.

Scenoje aš labai pasigendu komplikuoto žmogaus. Net ne puikiai atliekančio savo vaidmenį, kas turėtų būti tarsi siekiamybė. Jeigu už tos būsenos prasišviečia žmogus ir aš matau jo santykį su tuo, ką jis daro, tą labai vertinu. Teatre aš to labai ieškau.

Džiaugiuosi šio spektaklio scenografu Dainiumi Liškevičiumi. Dėl ko Tu jį pasirinkai?

Man patinka, kaip jis kalba, kaip galvoja. Su juo paprasta ir aišku: jis neapsiriboja detalėmis, mato visumą. Tai labai vertinga savybė. Yra tokių scenografų, kurie ateina nupaišę schemą. Panašiai dirbo šviesaus atminimo Jūratė Paulekaitė, kurios netenkindavo vien kažkoks vizualumas. Tai labai svarbu, nes tik tuomet vyksta apsikeitimas mintimis, turi visavertį kūrybinę grupės žmogų.

Kaip spektaklio frazę pasirinkai Abelaro žodžius „Esu miręs viskam, kas nėra tavimi“. Labai poetiška.

Šitas neretušiuotas grožis ir yra labai provokatyvus šiandien, nes jis gąsdina: „Kas čia per poezija?“ Taip, dabar yra įvairių žmonių, bet tam, kad pasakytų tokią frazę...

PAGAL LNDT INF.

Parodos		
VILNIUS Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> Atnaujinta XX a. II pusės–XXI a. Lietuvos dailės ekspozicija Fotografijų paroda „Moi Ver: Moišė Ravi-vas-Vorobeičikas. Modernybės montažai“	MO muziejus <i>Pylimo g. 17</i> Paroda „Rūšių atsiradimas. 90-ųjų DNR“ Paroda „Mekas mirksi geriau“	„The Rooster Gallery“ <i>Vilniaus g. 24</i> Andriaus Zakarausko paroda (<i>jėjimas vidi-niame Radvilų rūmų kieme</i>)
	Valdovų rūmai <i>Katedros a. 4</i> Paroda „Šlovingas, didis ir neregėtas įvy-kis: 1611 m. Maskvos caro priesaika“	Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> Vitalijaus Mazūro paveikslų paroda „Išsigelbėjimas“ Paroda „33 žingsniai. 1957–1990 m. Lietu-vos kino studijos vaidybiniai filmai“ Viktoro Radzevičiaus personalinė paroda „Kino žmonės. Švytėjimas“ iki 15 d. – paroda „XS / Studentų lėlių teatrai“
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Veidai iš būtojo laiko: kunigaikš-čiai Oginskiai – kultūros mecenatai“	VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 16 d. – Leono Striogos kūrybos retros-pektyva „Su gimimo diena, Leonai!“ Paroda „Modern VS Classic“ (tapyba iš pri-vačios Egidijaus Jakubausko kolekcijos)	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39 / 6</i> Grafikos paroda „Estampas“
Taikomosios dailės ir dizaino muziejus <i>Arsenalų g. 3A</i> Paroda „Kai aristokratai kūrė madą. XVIII–XXI a.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos) Paroda „XX amžiaus mados šedevrai“ Juozo Galkaus paroda „Ne tik gatvei...“	VDA galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44</i> nuo 11 d. – paroda äjauna Kauno tapyba ’20“	Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Galinto Laurišo paroda „Freaked Out World“ Ramunės Vėliuvienės grafikos paroda „Regimoji atmintis“
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija Vlado Žiliaus (1939–2012) paroda „Atmin-ties spalvos“	VDA galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Idos-Lovisos Rudolfsson (Švedija) paroda „Ode To The Mended“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras <i>Naugarduko g. 10 / 2</i> Paroda „Brazilijos modernistas iš Vilniaus: Lasario Segallo sugrįžimas“ Paroda „Nacistinės Vokietijos Aušvico kon-centracijos stovykla“
Lietuvos nacionalinis muziejus <i>Arsenalų g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė Tarpukario Lietuvai skirta ekspozicija Paroda „Lietuvos partizanų 1949 m. vasario 16 d. deklaracija ir jos signatarai“ Dviejų iki šių dienų išlikusių 1862 m. lietu-viškų plakatų paroda iki 16 d. – Algimanto Kunčiaus fotografijų paroda „Susitikimai praeitame šimtmetyje“ <i>Arsenalų g. 3</i> Lietuvos archeologija	VDA galerija „ARgenTum“ <i>Latako g. 2</i> VDA magistro studenčių paroda „Namai“	Namų galerija „Trivium“ <i>Vitebsko g. 21, kultūros komplekse „Sodas 2123“</i> iki 15 d. – Orūnės Morkūnaitės vieno kūri-nio paroda „Siena“
Gedimino pilies bokštas <i>Arsenalų g. 5</i> Gedimino pilies istorija ir ginklai Interaktyvi ekspozicija „Laiko juostos vaiz-dai pro Gedimino pilies bokšto langus“ Apžvalgos aikštelė	Prospekto fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> Gerdos Paliusytės paroda „Ceciliui“	Rašytojų klubas <i>K. Sirvydo g. 6</i> Mildos Kiaušaitės fotoparoda „Beveidžiai“
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Šiuolaikinės Lietuvos kaligrafijos paroda	Vilniaus fotografijos galerija <i>Stiklių g. 4</i> iki 8 d. – Mikko Waltari fotografijų paroda „Dokumentinis spektaklis“	Čiurlionio namai <i>Savičiaus g. 11</i> Paroda „M.K. Čiurlionis – pirmasis lietuvių kosmonautas“
Signatarų namai <i>Pilies g. 26</i> Ekspozicija „Lietuvos kelias į valstybingumą nuo XIX a. II p. iki 1918 m. vasario 16 d.“ Tautinis atgimimas ir valstybės kūrimas: medaliai, monetos	Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1</i> Jovitos Aukštikalnytės-Varkulevičienės kū-rybos paroda „Daiktai ir reiškiniai“	Antakalnio galerija <i>Antakalnio g. 86</i> Rimanto Dichavičiaus fotografijų paroda „Laiko ženklai“
Vilniaus gynybinės sienos bastėja <i>Bokšto g. 20 / 18</i> Vilniaus gynybinės sienos istorijos ir ginkluotės ekspozicija Lietuvos archeologijos atradimų paroda iki 9 d. – tarptautinė paroda „200 batų – 700 metų“	Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Geistės Marijos Kinčinaitytės fotografijų ir videoesė paroda „Atvira erdvė, klostuota“ Darios Melnikovos paroda „Pasimatymas“	AP galerija <i>Polocko g. 10</i> Simono Gelminauskio paroda „Kryžkelė“
Areštinė nr. 14 <i>T. Kosciuškos g. 1</i> Paroda „Pažadinti: Gedimino kalne rastų sukilėlių istorija“	Galerija „Aidas“ <i>A. Jakšto g. 9</i> iki 15 d. – Algirdui Petruleiui (1915–2010) skirta tapybos paroda	„Editorial“ projektų erdvė <i>Latako g. 3</i> nuo 7 d. – Neringos Vasiliauskaitės paroda „Haut Muster“
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Ekspozicija „Dangaus miestas. Vilniaus vie-nuolių palikimas Bažnytinio paveldo muzie-jaus rinkiniuose“ Paroda „Šiuolaikinio meno keliai į bažny-čias: 1990–2019“ Paroda „Bažnytinio paveldo muziejaus dirbtuvėse restauruoti objektai“	Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7</i> Grupinė paroda „Figūra 2020. Piešinys / Kūrinys“ nuo 7 d. – Eimučio Markūno paroda „Miesto spalvinis kodas. Juoda, balta ir kitos spalvos“	Kaunos paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> Paroda „Geriausias 2019 metų kūrinys“ iki 9 d. – paroda „Kęstučio Grigaliūno žai-dimų galerija: viešnagė pas laureatus“
Lietuvos meno pažinimo centras „Turtle“ <i>Užupio g. 40</i> Paroda „Romantizmo amžius“	Dailininkų sąjungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> iki 8 d. – Angelinos Banytės kūrybos paroda „Monumentalumas tyloje“	Galerija „Meno parkas“ <i>Rotušės a. 27</i> Dovilės Martinaitytės-Tarallo fotografijų paroda „Sky is the body“ Aistės Ramūnaitės paroda „Suvyniota siela. Estampas. Teleportuoti daiktai iš 1900-ųjų metų Kauno“ Paroda „Kontr-argumentas“
	LDS parodų salė <i>Vokiečių g. 4</i> Minos Levitan-Babenskienės gobelenų ir pastelių paroda „Atmintis“	Kauno fotografijos galerija <i>Vilniaus g. 2</i> iki 9 d. – Ingos Navickaitės-Drąsutės paroda nuo 13 d. – Antono Rolando Laubo paroda „Mobilios bažnyčios“

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Jautriai ir vizualiai įtaigiai apie dar vieną žmogaus būdą kenkti gamtai pasakoja Arūnės Tornau instaliacija „Donorai“ Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“ (veikia iki vasario 29 d.). „Pasak meni-ninkės, greta šeimos sodybos, esančios Labanoro girioje, prieš maždaug 50 metų buvo nusąkintos ir pasmerktos mirti pušys. Kai kurios iš jų vis dar stovi, pusiau gyvos, su mirties ženklais – nusakinimo tatuiruotėmis ant kamienų.“

Intymumo ir biblinių temų santykiu dėmesio verta „The Rooster Gallery“ surengta Andriaus Zakarausko personalinė paroda „Stories From Before“, kuri veikia iki kovo 1 d. penktadieniais ir šeštadieniais 12–19, sekmadieniais 12–17 val. (bendradarbiaujant su Lietuvos dailės muziejumi) Radvilų rū-muose (Vilniaus g. 24, įėjimas vidiniame Radvilų rūmų kieme).

Muzika

Vasario 15 d. 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje Nepriklausomybei skirtą vakarą su maestro Modesto Pitrėno vadovaujamu Lietuvos nacio-naliniu simfoniniu orkestru muzikuoja viena ryškiausių Lietuvos solis-čių Viktorija Miškūnaitė. Kartu šįvakar dainuoja ir Milano „Teatro alla Scala“ stažavęsis tarptautinio Virgilijaus Noreikos dainininkų konkurso laureatas baritonas Modestas Sedlevičius. Šventinio koncerto programą sudaro lietuvių kompozitorių muzikos vėrinys nuo XX a. pradžios muzi-kinių opusų iki naujausių kūrinų, nuo Juozo Naujalio, Kazimiero Viktoro Banaičio, Vlado Jakubėno ir Balio Dvariono kompozicijų iki Giedriaus Kuprevičiaus, Arvydo Malcio ir Kipro Mašanausko muzikos.

Teatras

Vasario 6, 7 d. „Menų spaustuvėje“ įvyks Lietuvos nacionalinio dramos teatro spektaklio „Abelaras ir Eloiza“ pagal Ronaldo Duncano pjesę prem-jera. Spektaklyje vaidina Povilas Budrys ir Elžbieta Latėnaitė, scenografiją kuria Dainius Liškevičius. Kaip teigia režisierius Rokas Ramanauskas: „Su aktoriais svarstėme, (...) kiek visko slypėjo po jaudinančiais meilės laiškais. Tai vaizduojant iškyla buitis, atsiradusi repetacijose. Aktoriai tarsi „peršoka“ į kasdienę šiuolaikinę kalbą, šneka apie tai, kaip supranta me-džiagą, ar pateisina ją, remiasi savo patirtimi, prisiminimais. O Povilo ir Elžbietos, kaip ir Eloizos ir Abelaro, patirtys ir vertybiniai prioritetai yra gana skirtingi. Tai, mano manymu, ir įdomiausia. Tad spektaklyje bus ir biografinių dalykų – man neįdomu dirbti tik su literatūriniu tekstu. Nagrinėjame, kuo skiriasi vaidyba, kai aktorius vaidina pjesės tekstą ir kai sako savo mintis. Taip pat kuo skiriasi bendravimas meilės laiškais ir kasdienė buitis bei rutina.“

KLAIPĖDA

KKKC parodų rūmai

Didžioji Vandens g. 2

Tomos Šlimaitės paroda „Nežemiški vaikai“
Ievos Martinaitytės-Mediodios paroda „Ie-vos išvarymai“

Herkaus galerija

Herkaus Manto g. 22

Ingos Šmitienės kūrybos paroda „Troškimų sparnai“

ŠIAULIAI

„Laiptų“ galerija

Žemaitės g. 83

Čyvienės akvarelės paroda „Iš kelionių sugrįžus“
nuo 7 d. – Algimanto Švėgždos grafikos ir piešinių paroda

Trakų gatvės galerija

Vilniaus g. 100–1

iki 15 d. – Lilijos Valatkienės fotografijų parada „Išrinktieji“
Raimundo Savicko, Rūtos Eidukaitytės ir Svajūno Armano kūryba

Spektakliai

VILNIUS

Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras

9 d. 12, 14 val. *Kamerinėje salėje* – S. Mickio „ZUIKIS PUIKIS“. Dir. J.M. Jauniškis
11 d. 10, 12 val. *Kamerinėje salėje* – koncer-tas kūdikiams „Muzika mažoms ausytėms“. Atlikėjai J. Martinkėnaitė (muikas), R. Jara-minaitė (violončelė), A. Baliunytė (arfa), J. ir J. Narvidai

14 d. 18.30 – J. Logano „RAUDONA”. Rež. V. Masalskis 15 d. 12, 12.30, 13, 13.30 <i>teatro fojė</i> – T. Kavta-radzės „APIE BAIMES“. Rež. O. Lapina Vilniaus mažasis teatras 7 d. 18.30 – „MANNO LAIMĖ (pagal Th. Manno novelės). Rež. G. Balpeisova 8 d. 18.30 – W. Gibsono „DVIESE SŪPUO-KLĖSE“. Rež. U. Baialievas 9 d. 12 val. – „MANO BATAI BUVO DU“. Idėjos aut. ir rež. G. Latvėnaitė 11 d. 18 val. <i>Anykščių kultūros centre</i> – A. Špilevojaus „12 GRAMŲ Į ŠIAURĘ“. Rež. A. Špilevojus 12 d. 18.30 – N. Erdmano „SAVIŽUDIS“. Insc. aut. T. Stirna, rež. G. Tuminaitė 13 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGAS-KARAS“. Rež. statytojas R. Tuminas, rež. A. Dapšys Oskaro Koršunovo teatras 7 d. 18 val. <i>Panevėžio teatre „Menas“</i> – PREM-JERA! „BANG“. Rež. ir scenogr. P. Ignatavičius 8 d. 18 val. <i>Klaipėdos dramos teatre</i> – „PSI-CHOŽĖ 4.48“. Rež. K. Krasilnikovaitė 12 d. 18 val. <i>Panevėžio bendruomenių rū-muose</i>, 13 d. 18 val. <i>Radviliškio kultūros cen-tre</i>, 16 d. 16, 19 val. – D. Danilovo „ŽMOGUS IŠ PODOLSKO“. Rež. O. Koršunovas 14, 15 d. 19 val. <i>OKT Studijoje</i> – L.Š. Černiaus-kaitės „LIUČĖ ČIUOŽIA“. Rež. O. Koršunovas Rusų dramos teatras 7 d. 18.30 – G.B. Shaw „PIGMALIONAS“. Rež. L. Urbona 8 d. 18.30 – „TRYLIKTAS APAŠTALAS, ARBA DEBESIS KELNĖSE“ (pagal V. Maja-kovskio kūrybą). Rež. J. Vaitkus 9 d. 13 ir 16 val. – H.Ch. Anderseno „UNDI-NĖLĖ“. Rež. J. Ščiuckis 12 d. 18.30 – M. Valiuko „KREIDA“. Rež. G. Surkovas (Erdvė A–Z) 13, 14 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „RUSIŠ-KAS ROMANAS“. Rež. O. Koršunovas Vilniaus teatras „Lėlė“ Mažoji salė 8 d. 12 val. – „O VIEŠPATIE, VILNIUS!“ Rež. A. Storpirštis 9 d. 12 val. – „AUKSO OBELĖLĖ, VYNO ŠU-LINĖLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. R. Driežis 15 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Rež. N. Indriūnaitė 15 d. 16 val. – „ČIA BUVO / ČIA NĖRA“. Rež. Š. Datenis Palėpės salė 8, 9, 14 d. 14 val. – „KAIME NĖRA WI-FI“ (pagal D. Kandrotienės knygą). Rež. Š. Datenis „Menų spaustuvė“ 8 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – I. Bručkutės „HO-TEL UNIVERSALIS“. Rež. A. Gornatkevičius 9 d. 15 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „APLINK ŽEMĘ PER VIENĄ SPEKTAKLĮ“. Kūrybinė komanda P. Juodišius, S. Degu-tytė, S. Dikčiūtė (Stalo teatras) 11 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „BRANGIOJI MOKYTOJA“ (pagal L. Razumovskajos pjesę). Rež. I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“) 11 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ONEIRO“. Rež. M. Bačkus, K. Kusuda, A. Šeiko (Šeiko šokio teatras) 13 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „BAKCHAN-TĖS: AKTAS“ (pagal Euripido pjesę). Rež. I. Stundžytė („Atviras ratas“) 13 d. 10, 11 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ČIA TU? ČIA AŠ!“ (Klaipėdos jaunimo teatras) 14 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „SAULĖTOJI LINIJA“ (pagal I. Vyrypajevo pjesę). Kūrėjai J. Tertelis ir V. Šumilovaitė-Tertelienė (teatras „Atviras ratas“)	KAUNAS Nacionalinis Kauno dramos teatras 7 d. 18 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – H. Ibseno „KAI MIRĘ NUBUSIM“. Rež. M. Klimaitė 8 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – „LABAS, LAPE!“ (pagal E. Daciūtės pasaką „Laimė yra lapė“). Rež. E. Kižaitė 8 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – W. Shakes-peare'o „HAMLETAS“. Rež. V. Bareikis 9 d. 14 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS“. Rež. I. Paliulytė 9 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Frischo „BIOGRAFIJA: VAIDINIMAS“. Rež. G. Varnas 11 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „AP-SIVALYMAS“. Rež. J. Jurašas 11 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – „BESTUBU-RIADA“. Rež. A. Vilutytė 12 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – G.E. Les-singo „NATANAS IŠMINTINGASIS“. Rež. G. Varnas 12 d. 19 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – „KETURI“ (pa-gal V. Pelevino romano „Čiapajevas ir Pus-tota“ ištraukas). Rež. K. Gudmonaitė 13 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – A. Škėmos „BALTA DROBULĖ“. Rež. J. Jurašas 13 d. 19 val. <i>Repeticijų salėje</i> – šokio spekta-klis „PERDEGIMAS“ („Nuepiko“) 14 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – M. Myllyaho „PANIKA“. Rež. K. Gudmonaitė 14 d. 20 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Šv. Valen-tino dienos koncertas „Meilė yra...“ 15 d. 12 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – I. Paliulytės „ANDERSENO GATVĖ“ (H.Ch. Anderseno biografijos ir pasakų motyvais). Rež. I. Paliulytė 15 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „SOMBRAS“ (pagal F.G. Lorcą ir L. Pirandellą). Rež. G. Varnas Kauno valstybinis muzikinis teatras 8, 9 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKŠNOSPARNIS“. Dir. J. Geniušas 13–15 d. 18 val. – „ADAMSŲ ŠEIMYNĖLĖ“. Pastatymo meno vad. K.S. Jakštas, muzi-kinis vad. J. Geniušas, rež. V. Streiča, dir. R. Šumila Kauno kamerinis teatras 7 d. 18 val. – J. Cariani „NESAMAS MIES-TAS“. Rež. A. Lebeliūnas 8 d. 11, 13.30, 16 val. – „ATVIRA ODA“. Rež. K. Žernytė (Pojūčių teatras) 9 d. 12, 14 val. – „7 RATAI“. Rež. I. Jackevičiūtė 13 d. 18 val. – PREMJERA! „SUPERHERO-JAI“. Rež. L. Vaskova 14 d. 18 val. – I. Vyrypajevo „DREAMWORKS“. Rež. A. Jankevičius 15 d. 16 val. – M. Duras „HIROŠIMA, MANO MEILE“. Rež. R. Abukevičius 15 d. 18 val. – PREMJERA! šokio ir muzikos spektaklis „ONEIRO“ Kauno lėlių teatras 8 d. 12 val. – „UŽBURTAS KALNAS“. Aut. ir rež. A. Žiurauskas 9 d. 12 val. – „TIKROJI PELENĖS ISTORIJA“ (pagal Ch. Perrault pasaką). Insc. aut. ir rež. O. Žiugžda 13 d. 18 val. – L. Nazarenko koncertas „Kadais palei mėlyną jūrą“ 15 d. 11 val. – „BALDIS IR VIVALDIS“. Aut. ir rež. D. Krapikas 15 d. 12 val. – A. Žiurausko ir S. Bocullo „MOLINIS SAPNAS“. Rež. A. Žiurauskas KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 8 d. 18 val. – „PSICHOŽĖ 4.48“. Rež. K. Kra-silnikovaitė (OKT teatras) Klaipėdos muzikinis teatras 8 d. 18 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – PREMJERA! E. Balsio „KELIONĖ Į TILŽĘ“. Dir. T. Am-brozaitis, rež. G. Padegimas, scenogr. ir kost. dail. B. Ukrainaitė, videoprojekcijų	dail. L. Urniežis, šviesų dail. A. Stasiulis, choreogr. E. Stundytė 13 d. 18.30 <i>Kamerinėje salėje</i> – A. Strind-bergo „KREDITORIAI“. Rež. D. Meškauskas 13 d. 18.30 Mažojoje salėje – A. Strindbergo „TĖVAS“. Rež. M. Ķimele 14 d. 18.30, 15 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – G. Grajausko „KAS PRIEŠ MUS“. Rež. J. Vaitkus ŠIAULIAI Šiaulių dramos teatras 9 d. 12 val. – PREMJERA! „DIDELĖ LIETU-VIŠKA PASAKA“ (M. Baranauskaitės, lietuvių liaudies pasakų motyvais). Rež. E. Kižaitė 9 d. 18 val. <i>Mažojoje salėje</i> – A. Špilevojaus „BAGADELNIA“. Rež. A. Špilevojus 13 d. 18.30 <i>Mažojoje salėje</i> – PREMJERA! „MEMOFUTURA“. Rež., dramaturg. ir sce-nogr. J. Tertelis, kost. dail. I. Skripka, komp. M. Bialobžeskis. Vaidina M. Geštautaitė-Či-žauskienė, G. Ramoškaitė, J. Baliukevičius, A. Matutis 15 d. 18 val. – N. Gogolio „REVIZORIUS“. Rež. A. Giniotis PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 12 d. 18 val. – A. Čechovo „ROTŠILDO SMUIKAS“. Rež. M. Cemnickas 14 d. 18 val. <i>Mažojoje salėje</i> – W. Russello „MOTERIMS IR JŲ VYRAMS“. Rež. L. Kondrotaitė 15 d. 17 val. <i>Mažojoje salėje</i> – Just. Marcin-kevičius poezijos vakaras „Einu prie tavęs, kaip į kalną“ 15 d. 18 val. – T. Šinkariuko „KELIONĖ Į EDENĄ“. Rež. A. Gornatkevičius Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 9 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i>, – teatralizuotas koncertas visai šeimai „Senukas augino dygliuotą agavą“ (pagal V. Palčinskaitės knygą „Eilėraščiai iš namų“). Čiurlionio kvartetas, rašytoja V. Palčinskaitė, aktorė I. Liutkevičiūtė, V. Kazlauskas (gitara, vokalas, dainų auto-rius), knygų leidėja L. Varanavičienė, reži-sierė D. Storyk. Programoje J. Haydno, P. Vasko, M.K. Čiurlionio, E. Griego, A. Dvořáko kūriniai 15 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i>, – orkestro muzikos koncertas „Skiriama Nepriklausomybei“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai V. Miškūnaitė (sopranas), M. Sedlevičius (baritonas). Dir. M. Pitrėnas. Programoje A. Malcio, K.V. Banaičio, V. Jakubėno, J. Naujalio, B. Dvariono, G. Kuprevičiaus, K. Mašanausko kūriniai 16 d. 16 val. <i>Jašiūnų dvaro sodybos rūmuose</i> – koncertas Lietuvos Valstybės atkūrimo die-nai, Čiurlionio kvartetas, V. Povilionienė (liaudies dainininkė), P. Vyšniauskas (sak-sofonas). Programoje M.K. Čiurlionio, J. Naujalio, J. Pakalnio, J. Haydno, A. Dvořáko ir kt. kūriniai VILNIUS Kongresų rūmai 8 d. 12 val. – koncertai visai šeimai „Cirkas atvažiavo!“. Dalyvauja „Amber“ cirko artis-tai, Lietuvos valstybinis simfoninis orkes-tras. Dir. K. Variakojis 14 d. 19 val. – koncertas „Meilės baladės“. Solistai P. Meškėla, Č. Gabalis ir J. Milius. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. G. Rinkevičius Šv. Kotrynos bažnyčia 7 d. 19, 21 val. – Minsko simfoninis orkestras „Olympia Classic“. Solistai M. Samsonovas
---	---	--

Bibliografinės žinios

KULTŪRA

Apie viską ir nieką: žmogus, visuomenė, kultūra / Algirdas Julius Greimas ; parengė Jūratė Levina. – Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2019. – 237, [1] p. : faks.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-609-07-0340-3 (įr.)

Viduramžių ruduo : studija apie keturiolikto ir penkiolikto šimtmečio gyvenсенą ir mąstyseną Prancūzijoje ir Nyderlanduose / Johan Huizinga ; iš nyderlandų kalbos vertė Antanas Gailius, [citatų vertėjas Petras Vidas Račius] ; [įvado autorius Rimvydas Petrauskas]. – 2-oji papild. laida. – Vilnius : Aukso žuvys, 2019. – 543, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-8120-47-9

MENAS. FOTOGRAFIJA

#likę : [fotoalbumas] / Ramūnas Danisevičius ; [sudarytojas Virginijus Kinčnaitis]. – Vilnius : Lietuvos spaudos fotografų klubas, 2018. – 95, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-9955-9498-9-3

Vadovas po senuosius Vilniaus universiteto rūmus / Nijolė Bulotaitė. – Vilnius : Vilniaus universi-teto leidykla, 2019. – 109, [3] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-07-0294-9

Žiemgalos dainius : Algimantas Vincentas Raudonikis : [monografija] / Rita Aleknaitė-Bie-liauskienė. – [Vilnius] : Lietuvos muzikų rėmimo fondas, 2019. – 302, [2] p. : iliustr., faks., portr.. – ISBN 978-9955-687-18-4 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Dagilis : [romanas] / Donna Tartt ; iš anglų kalbos vertė Andrius Patiomkinas. – Vilnius : Alma littera, 2019. – 834, [3] p.. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-01-3966-0 (įr.)

Galutinė stotis – Aušvicas : vienintelė knyga, nuo pradžios iki galo parašyta Aušvice / Eddy de Wind ; iš olandų kalbos vertė Jolita Urnikytė. – Vilnius : Alma littera, 2020. – 218, [4] p., [8] iliustr. lap. : iliustr.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-01-3927-1 (įr.)

Melancholija : [romanas] / Meelis Friedenthal ; iš estų kalbos vertė Viltarė Urbaitė. – Vil-nius : Aukso žuvys, 2020. – 222, [1] p.. – (Keliautojai laiku). – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-8120-48-6

Nelengvu keliu : [romanas] / Ruta Sepetys ; iš anglų kalbos vertė Valdas V. Petrauskas. – Vil-nius : Alma littera, 2020. – 277, [2] p.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-01-0918-2 (įr.)

„Per tamstos laišką į mane padvelkė tikras pavasaris“ : Antano Vienuolio-Žukausko ir tremtinių bei politinių kalinių ir jų artimųjų epistolinis palikimas : šaltinių publikacija / sudarė ir pa-rengė Inga Liepaitė ir Antanas Verbickas. – Anykščiai : Antano Baranausko ir Antano Vie-nuolio-Žukausko memorialinis muziejus, 2019. – 494, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-9986-580-34-8 (įr.)

Vaižgantas apie... : [citatų rinkinys] / [sudarytojas Tautvydas Kontrimavičius]. – Anykščiai : [Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus], 2019. – 167, [1] p.. – Tiražas 700 egz.. – ISBN 978-9986-580-33-1

Žvaigždžių alėja : ko nematė TV žiūrovai / Nijolė Narmontaitė. – Vilnius : Alma littera, 2020. – 340, [3] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-01-3894-6 (įr.)

PARENGĖ LIETUVOS NACIONALINĖS MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOS INFORMACIJOS MOKSLŲ DEPARTAMENTO NACIONALINĖS BIBLIOGRAFINĖS APSKAITOS SKYRIUS

Vakarai

VILNIUS

Vilniaus universiteto biblioteka

12 d. 16 val. *Baltojoje salėje* – popietė „Ona Šimaitė – Vilniaus legenda“. Dalyvauja J. Šukys, M. Burokas, Š. Repečka, L. Lem-pert, A. Kaziliūnaitė, R. Stankevičius, V. Cibaruskė

Valdovų rūmai

9 d. 10, 12 val. – edukacinį užsiėmimas „Pasaulio kvapai rūmų virtuvėje“

15 d. 10, 12 val. – edukacinį užsiėmimas „Heraldiniai ženklai ant stiklo“

15 d. 14, 15 val. – edukacinį užsiėmimas „Muzikos instrumentų meistro dirbtuvės“

Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

7 d. 12 val. *Kino salėje* – filmų „Kvarcas“ ir „Kai perplauksi upę“ (rež. K. Matvejevaitė ir O. Riškutė) peržiūra ir susitikimas su autoriais

10 d. 18 val. *Meno erdvėje* – J. Rudoko knygos „Juozo Tūbelio laikai“ pristatymas. Kartu su knygos autoriaumi pristatyme da-lyvauja leidyklos „Žemės trauka“ vadovas V. Juraitis, istorikė E. Užkurėlytė

12 d. 18 val. *Meno erdvėje* – G. Labanauskai-tės vedamos „Istorijų pasakojimo dirbtuvės“

13 d. 16 val. *Meno erdvėje* – renginys, skirtas Donelaičių giminės genealoginiam me-džiui pristatyti. Dalyvauja Mažosios Lietu-vos istorijos tyrėjai A. Matulevičius, N. Kitkauskas, Lietuvos genealogijos ir heraldikos draugijos pirmininkas R. Bimba ir kt.

Savaitės filmai

Ypatingieji ****
Naujas prancūzų režisierių Olivier Nakache'o ir Erico Toledano („Neličiamieji“, „Toks gyvenimas!“) filmas pasakoja apie du geriausius draugus Bruno (Vincent Cassel) ir Maliką (Reda Kateb). Iš pirmo žvilgsnio jų temperamentas, religija, interesai – visiškai skirtingi. Tačiau juos sieja ne tik draugystė, bet ir tai, kad jau dvidešimt metų abu rūpinasi vaikais ir jaunuoliais, turinčiais autizmo sutrikimą. Bruno ir Malikas įsteigė specialias lavinimo įstaigas, kuriose jaunuoliai iš „sudėtingų“ kvartalų profesionaliai rūpinasi medikų sunkiais įvardytais ligoniais. Bet Brunio ir Maliko meta-dai ne visiems prie širdies. Socialinių paslaugų inspektoriai nori įstaigas uždaryti, tad draugai pradeda nelygią kovą su sistema. (Prancūzija, 2020)

Jonukas ir Grytutė. Siaubo pasaka ***
Siaubo filmas – nauja pasakos apie Jonuką ir Grytutę versija. Badas bei nedarbas priverčia Jonuką ir Grytutę palikti namus ir ieškoti geresnės vietos. Vienintelis jiems žinomas kelias veda per nesibaigiantį mišką, kuris, regis, pulsuoja amžinuoju gyvenimu. Išsekę po kelias dienas truncančios kelionės, vaikai pagaliau pamato namus. Paaiškės, kad jie baisesnį už pragarą... Ozo Perkinso filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Sophia Lillis ir Samuelis Leakey. (Kanada, Airija, JAV, PAR, 2019)

Laimės gėlė ****
Alisa (už šį vaidmenį pernai Kanuose apdovanota Emily Beecham) dirba korporacijoje, kuri užsiima naujų augalų kūrimu. Ji viena auklėja sūnų. Alisai pavyko išauginti nepaprastą gėlę. Jeigu ją atitinkamai auginsi ir su ja kalbėsies, ji padarys savo globėją laimingą. Nors darbovietė draudžia, Alisa vieną gėlės daigą parsineša namo ir dovanoja sūnui. Austrijų režisierės Jessicos Hausner („Lurdas“) filme taip pat vaidina Kitas Connoras, Kerry Fox, Benas Whishaw. (D. Britanija, Austrija, Vokietija, 2019)

Les Misérables. Vargdieniai ****
Garsiajame Victorio Hugo romane aprašytame Paryžiaus Monferme-jaus priemiestyje per du šimtmečius niekas nesikeitė: čia ir toliau siautėja policija ir gyvena visuomenės atstumtieji, o nekaltas vaikų pokštas gali tapti revoliucijos pradžia. Debiutantas Ladjas Ly už šį filmą pernai Kanuose pelnė vieną svarbiausių prizų ir buvo nominuotas „Oskarui“. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Damienas Bonnard'as, Alexis Manenti, Djibrilas Zonga, Issa Perica. (Prancūzija, 2019)

Koma ***
Po paslaptingos baisios avarijos talentingas architektas atsiduria keistame pasaulyje, tik iš dalies primenančiame realų. Tai pasaulis, kuris remiasi į komą panirusių žmonių prisiminimais. Bet žmogaus atmintis – fragmen-tiška, chaotiška ir nepastovi. Tokia ir komos erdvė. Filmo herojui teks išsi-aiškinti, kokie šios erdvės dėsniai, kovoti dėl išgyvenimo, o sugįžus į realybę iš naujo suvokti, kur buvo atsidūręs. Nikitos Argunovo filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Rinalis Muchametovas, Liubov Aksionova, Antonas Pampušnas, Milošas Bikovičius, Konstantinas Lavronenka. (Rusija, 2019)

Po vandeniui ***
Williamo Eubanko filmas – tai trileris su siaubo elementais, kurio veiksmas vyksta po vandeniui, 11 kilometrų gelmėje. Čia įsikūrę vandenyno dugno tyrimų stotis. Mokslininkams teks išgyventi žemės drebėjimą ir susidurti su nežinomybės siaubu. Šiame filme, skirtame klaustrofobijos mėgėjams, pagrindinius vaidmenis sukūrė Kristen Stewart, Vincent'as Casselis, T.J. Milleris ir Johnas Gallagheris. (JAV, 2019)

Užgaidų maratonas ***
Dašos Čarušos komedijos herojės Marinos (Aglaja Tarasova) troškimai paprasti – ji nori gražių apatinių, pamatyti Paryžių ir pasaulį, ištekti už mylimo žmogaus, dar nori kvepalų, atiduoti skolą už naujus langus ir su-rasti pasą, iki kol įvyks vestuvės. Vis dėlto labiausiai ji nori būti laiminga. Tačiau netikėtas susitikimas Marinos planus gerokai pakoreguos. Taip pat vaidina Kirillas Nagijevas, Marija Minogarova, Jana Trojanova, Pavelas Derevianka, Julija Aug, Aleksandras Gudkovas. (Rusija, 2020)

Virsmas ***
Florios Sigismondi filmo pagrindu tapo vieno didžiųjų britų ir ame-rikiečių rašytojų Henry Jameso (1843–1916) romanas „The Turn of the Screw“ („Sraigto pasukimas“). Jauna guvernantė pasamdoma prižiūrėti po tėvų mirties našlaičiais tapusių vaikų – Floros ir Mailzo. Netrukus guvernantė supras, kad namas ir vaikai turi daug niūrių paslapčių. Vai-dina Finn Wolfhard, Mackenzie Davis, Brooklynn Prince. (D. Britanija, Airija, Kanada, JAV, 2020)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS
Forum Cinemas Vingis
7–11, 13 d. – Plėšriosios paukštės ir fantas-tiškoji Harlė Kvin (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21 val.; 12 d. – 11, 13.30, 16, 18.30, 21.20
7–13 d. – Klara ir stebuklingas drakonas (Ukraina) – 11, 16.45 (lietuvių k.); 13.10 (rusų k. su LT subtitrais)
7–13 d. – Jonukas ir Grytutė. Siaubo pasaka (Kanada Airija, JAV, P. Afrika) – 16.05, 18.50
7, 9, 11, 13 d. – Ypatingieji (Prancūzija) – 16.15, 18.10; 8, 10, 12 d. – 18.10
7–13 d. – Užgaidų maratonas (Rusija) –18, 21.45
8, 10, 12 d. – El Padre Medico (dok. f., rež. V. Puidokas) – 16.15
13 d. – Kaip bosė (JAV) – 18.20
9 d. – Arkties komanda (Indija, D. Britanija, Kinija, Kanada, Japonija, JAV) – 13.30
11 d. – „Pamatyk kine“. Pasiklydę vertime (JAV, Japonija) – 19.30
12 d. – filmas koncertas „The Doors. Break On Thru – A Celebration of Ray Manza-rek“ – 19 val.
Visą repertuarą rasite www.forumcinemas.lt

Forum Cinemas Akropolis
7, 8 d. – Plėšriosios paukštės ir fantastiškoji Harlė Kvin (JAV) – 10.50, 13.15, 15.50, 18.25, 21, 23.35; 9–13 d. – 10.50, 13.15, 15.50, 18.25, 21 val.
7, 8, 10–13 d. – Klara ir stebuklingas dra-konas (Ukraina) – 10.20, 15.35; 9 d. – 10.10, 15.35 (lietuvių k.); 7–13 d. – 12.50 (rusų k.su LT subtitrais)
7, 8 d. – Užgaidų maratonas (Rusija) – 17.15, 20.30, 23.40; 9–13 d. – 17.15, 20.30
7, 8 d. – Jonukas ir Grytutė. Siaubo pasaka (Kanada Airija, JAV, P. Afrika) – 19.30, 21.40, 23.55; 9–13 d. – 19.30, 21.40
13 d. – Kaip bosė (JAV) – 18.45
9 d. – Arkties komanda (Indija, D. Britanija, Kinija, Kanada, Japonija, JAV) – 12.05
Visą repertuarą rasite www.forumcinemas.lt

Skalvija
7 d. – Les Misérables. Vargdieniai (Prancū-zija) – 16.50; 8 d. – 21 val.; 11 d. – 21.10; 12 d. – 17 val.
7 d. – El Padre Medico (dok. f., rež. V. Pui-dokas) – 18.50 (*po peržiūros vyks pokalbis su režisieriumi*); 8 d. – 17 val.
7 d. – Laimės gėlė (D. Britanija, Austrija, Vokietija) – 21.15; 8 d. – 19 val.; 9 d. – 21.10; 11 d. – 16.40
9 d. – *Kino klasikos vakarai*. Satyrikonas (Italija) – 18.30
9 d. – Mažosios moterys (JAV) – 13.50
10 d. – 1917 (D. Britanija, JAV) – 19 val.
10 d. – Mano šuo kvanka (Prancūzija) – 17 val.
9 d. – Ypatingieji (Prancūzija) – 16.20; 12 d. – 21 val.; 13 d. – 16.50
13 d. – Naktinė greitoji (dok. f., Meksika, JAV) – 20.40
„Algimantas Puipa: tada ir dabar“
12 d. – Amžinoji šviesa (rež. A. Puipa) – 19 val. (*filmo pristatys režisierius A. Puipa*)
13 d. – Žuvies diena (rež. A. Puipa) – 19 val.
11 d. – Valstybinės laidotuvės (dok. f., Ny-derlandai, Lietuva, Ukraina) – 18.40
Karlsono kinas / Atostogos kine
8 d. – Daktaras Dolitlis (JAV) – 13 val.
9 d. – Gauruoti šnipai (Kinija, Prancūzija) – 12 val.
10 d. – *Seansai senjorams*. Antroji aš (Pran-cūzija, Belgija) – 15 val.

„Ypatingieji“

Pasaka
7 d. – El Padre Medico (dok. f., rež. V. Puidokas) – 16.45, 19.15; 8 d. – 13.30; 9 d. – 19.45; 10 d. – 18 val.; 11 d. – 20.30; 12 d. – 18.15
7 d. – Ypatingieji (Prancūzija) – 17, 21.45 val.; 8 d. – 18.30; 9–11 d. – 18.15; 13 d. – 20.30
7 d. – Tulpės, meilė, garbė ir dviratis (Italija, Olandija) – 18 val.
7 d. – Laimės gėlė (Austrija, D. Britanija, Vo-kietija) – 19.30; 10, 11 d. – 18.30; 13 d. – 20.15
7 d. – Mano šuo kvanka (Prancūzija) – 19.45; 10, 11 d. – 20.45
7 d. – Nuostabi epocha (Prancūzija) – 20 val.; 8 d. – 21 val.; 9 d. – 15.30; 13 d. – 18 val.
7 d. – Plėšriosios paukštės ir fantastiškoji Harlė Kvin (JAV) – 21.30; 11 d. – 18 val.
7 d. – Les Misérables. Vargdieniai (Prancū-zija) – 22 val.; 9 d. – 18.45; 12 d. – 20.30
8 d. – Su gimtadieniu! (Prancūzija) – 13.15
8 d. – O tada mes šokome (Gruzija) – 13.45
8 d. – Zuikis Džodžo (JAV, N. Zelandija, Čekija) – 15.30; 12 d. – 20.45
8 d. – Mažosios moterys (JAV) – 15.45; 8 d. – 20.15; 9 d. – 13 val.; 10 d. – 20.15; 12 d. – 18 val.
8 d. – Medaus šalis (dok. f., Makedonija) – 16.15; 9 d. – 15 val.; 13 d. – 18.15
8 d. – 1917 (D. Britanija, JAV) – 17.45
8 d. – Vienišos širdys (Prancūzija) – 18.15
8 d. – Skausmas ir šlovė (Ispanija) – 20.30; 9 d. – 13.15
9 d. – Ledo šalis 2 (JAV) – 12.45
9 d. – Elniuko Ailo kelionė per Laplandiją (Suomija, Prancūzija) – 15 val.
9 d. – Džokeris (JAV) – 15.45
9 d. – Sibilės vilionės (Belgija, Prancūzija) – 16.45
9 d. – Mano dukrai Samai (dok. f., D. Brita-nija, Sirija) – 17.45
9 d. – Vieną kartą Holivude (JAV) – 20.30
12 d. – Vanago portretas (rež. V.V. Lands-bergis) – 18.30
12 d. – (Ne) Tikros prancūziškos vestuvės 2 (Prancūzija) – 20.15
13 d. – Ema. Piromanė (D. Britanija) – 18.30

Mo salė
8 d. – Mano šuo kvanka (Prancūzija) – 15 val.
8 d. – El Padre Medico (dok. f., rež. V. Pui-dokas) – 17 val. (*susitikimas su kūrybine grupe*)
8 d. – Laimės gėlė (Austrija, D. Britanija, Vokietija) – 20 val.

KAUNAS
Forum Cinemas
7–10, 12, 13 d. – Plėšriosios paukštės ir fan-tastiškoji Harlė Kvin (JAV) – 12.10, 14.20, 16.50, 19.20, 21.50; 11 d. – 12.10, 14.20, 16.50, 20, 21.50
7–13 d. – Klara ir stebuklingas drakonas (Ukraina) – 10.20, 12.20, 15.20
Jonukas ir Grytutė. Siaubo pasaka (Kanada Airija, JAV, P. Afrika) – 15, 17.40, 22.30
8, 10, 12 d. – Ypatingieji (Prancūzija) – 17.20
7–13 d. – El Padre Medico (dok. f., rež. V. Puidokas) – 17.20
13 d. – Kaip bosė (JAV) – 20.05
9 d. – Arkties komanda (Indija, D. Britanija, Kinija, Kanada, Japonija, JAV) – 12.35
11 d. – „Pamatyk kine“. Pasiklydę vertime (JAV, Japonija) – 19.30
Visą repertuarą rasite www.forumcinemas.lt

KLAIPĖDA
Forum Cinemas
7–13 d. – Plėšriosios paukštės ir fantastiš-koji Harlė Kvin (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30
Klara ir stebuklingas drakonas (Ukraina) – 10.10, 14.20 (lietuvių k.); 12.15 (rusų k.su LT subtitrais)
Jonukas ir Grytutė. Siaubo pasaka (Kanada Airija, JAV, P. Afrika) – 16.25, 21.40
Užgaidų maratonas (Rusija) – 14.50, 21 val.
13 d. – Kaip bosė (JAV) – 18.35
9 d. – Arkties komanda (Indija, D. Britanija, Kinija, Kanada, Japonija, JAV) – 13.10
Visą repertuarą rasite www.forumcinemas.lt

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (**dailė**)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Ieva Tumanovičiūtė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė, Violeta Kundrotienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | **Direktorius** – Linas Vildžiūnas

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, S. Konarskio g. 49, 03123 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt. ISSN 1392-6462. 4 sp. l. Tiražas 800 egz. Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas Lietuvos kultūros taryba LR kultūros ministerija Lietuvos kino centras

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

